

Bundesministerium
für Ernährung
und Landwirtschaft

De Nieuwe Ooster – Friedhof der Zukunft

Bart Brands

Büro karres + brands, Hilversum (NL), Landschaftsarchitektur

De Nieuwe Ooster – Friedhof im Wandel

Bart Brands, karres+brands

Beerdigungen, Feuerbestattungen und Gedenken sind die primären Aufgaben des größten Friedhofs in Amsterdam, des Nieuwe Oosters. Mit seiner Größe von 33ha und 28.000 Grabstätten, gehört er zu den größten Friedhöfen in den Niederlanden. Nach der Eröffnung in 1889 wurde er noch zweimal erweitert. Aufgrund dieser Entwicklung kann der Friedhof in 3 Gebiete unterteilt werden. Die beiden ältesten Teile, aus dem Jahre 1889 und 1915 wurden von Leonard Springer entworfen, während der dritte Teil vom Grünflächenamt der Stadt Amsterdam in 1928 gestaltet wurde. Seit 2003 ist „De Nieuwe Ooster“ ein nationales Monument. In 2005 wurde karres+brands beauftragt den Masterplan für den Nieuwe Ooster zu erstellen.

Eine Besonderheit von Friedhöfen ist, dass sie die Gesellschaft reflektieren; sie repräsentieren die Beziehungen zwischen Gemeinschaften und individuellen Personen, gegenwärtigen sozialen Verbindungen und den vorherrschenden Ideen von Natur, Bestattungsritualen und den Entwicklungen in Gestaltung und Landschaftsarchitektur. Friedhöfe sind daher keine statischen Institutionen; sie bewegen sich vielmehr mit den sich ständig ändernden Bedürfnissen und Kulturen mit. Das Gestalten von Friedhöfen ist unserer Meinung nach auch keine reine Formsache, sondern erfordert eine starke Leitidee, worin den Menschen mit ihren derzeitigen Bedürfnissen und Denkweisen Rechnung getragen wird: Wie denken Menschen in der heutigen Zeit über Bestatten, Abschied nehmen und Erinnern.

Im Allgemeinen ist ein immer weniger eindeutiges Bild der Bevölkerung zu verzeichnen und wird die Gesellschaft immer mehr von einem multikulturellen Bild geprägt. Damit steigt auch das Bedürfnis nach vielfältigen Möglichkeiten von Grabstätten, die auf die spezifischen Bedürfnisse der unterschiedlichen Bestattungskulturen zugeschnitten sind. In den vergangenen Jahren ist die Zunahme von Einäscherungen zu verzeichnen und nimmt die Anzahl der traditionellen Bestattungen zunehmend ab. Darüber hinaus besteht zunehmender Bedarf an individueller Gestaltung und Auswahlmöglichkeiten im Hinblick auf die direkte Grabumgebung und -gestaltung. Zudem entscheiden sich mehr und mehr Menschen für anonyme Bestattungsformen, wie beispielsweise durch Ausstreuerung von Asche auf kollektiven Streufeldern oder die Bestattung in zumeist kostengünstigeren Kellergräbern.

Friedhöfe gehen häufig einher mit großzügigen Grünflächen, Raum und Ruhe. Neben ihrer spezifischen Bedeutung als Standort für Grab-/ Gedenkstätten und Streufelder, nehmen Friedhöfe dadurch in zunehmendem Maße vor allem in dichtbesiedelten Städten eine immer grösser werdende Rolle als öffentliche Parks und ökologische Trittsteine ein. Dies trifft vor allem bei alten, großzügig entworfenen Friedhöfen zu, wo historische Gräber, Gebäude und alter Baumbestand Geschichten der Vergangenheit erzählen.

karres+brands hat einen Masterplan für die drei Teile des Friedhofs entwickelt, mit dem die zukünftige Entwicklung des Friedhofes neu definiert und die Erhaltung des Gesamtbildes des Friedhofs für die Zukunft bestimmt wurde. Dieser wurde in verschiedenen Phasen ausgeführt. Der erste Teil ist der älteste und, aus historischer und landschaftsarchitektonischer Ansicht, wertvollste Teil der Anlage. In diesem Gebiet des Springer-Entwurfes konzentriert sich der Entwurfsplan auf den Schutz und die Restauration des originalen Charakters. In der zweiten Zone und zugleich ersten Erweiterung der Anlage wird die von Springer stammende Gestaltung im Entwurf neu interpretiert. Innerhalb der ursprünglichen Strukturen Springers wurde ebenso Raum für neue Entwicklungen geschaffen. Die dritte Zone ist aus kulturhistorischer, sowie aus landschaftsarchitektonischer Sicht weniger wertvoll. Der Entwurf für dieses Gebiet setzt sich in seiner Form aus verschiedenen, nebeneinanderliegenden Streifen zusammen, wobei jeder Streifen für sich einen ganz eigenen Charakter hat.

Projektdaten

ORT: Amsterdam (NL)

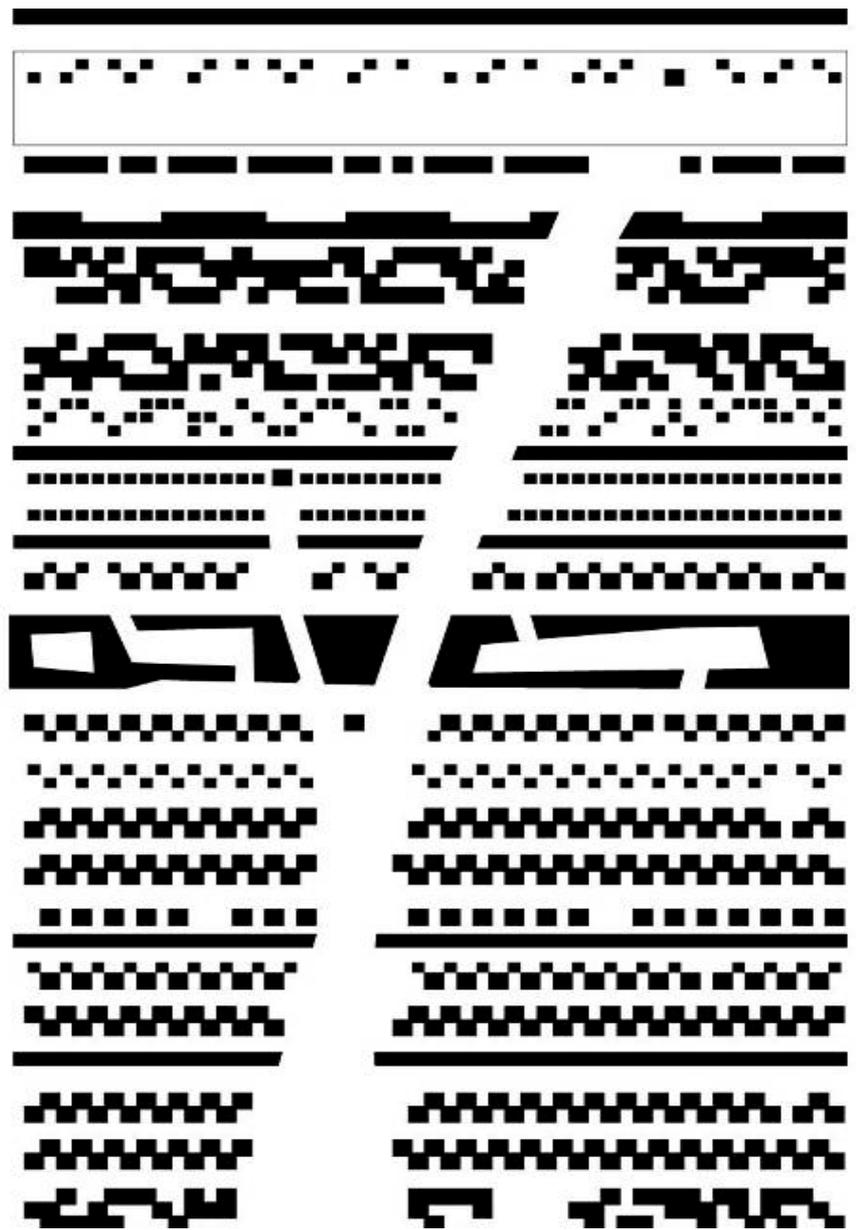
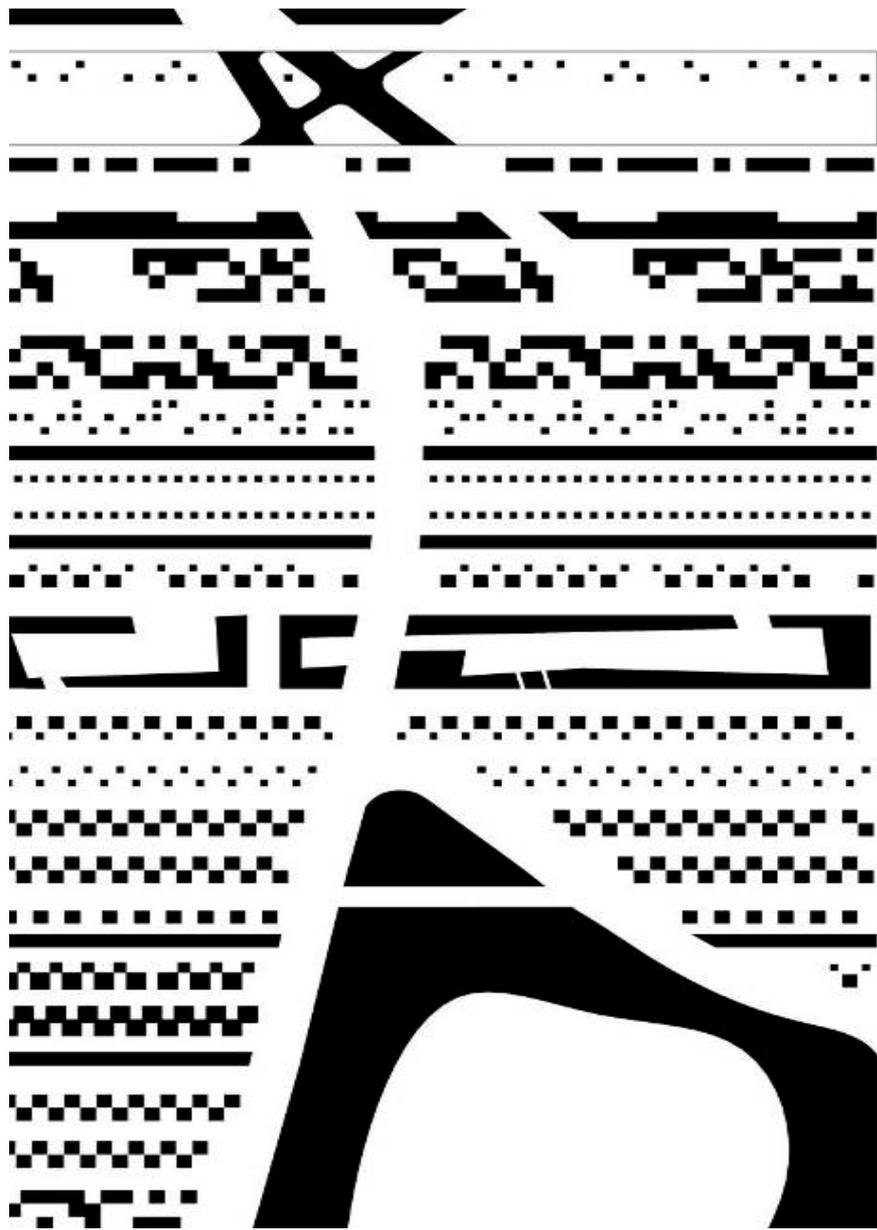
LEISTUNG: Strukturplan, Entwurf Urngarten, Entwurf Kolumbarium, Strukturierung des Projektgebiets und der Bestattungsweise, Entwurf Islamischer Friedhof, Masterplan Eingangsbereich

GEBIETSGRÖÖE: 33 Hektar

PLANUNGSZEITRAUM: 2004 – heute (Entwurf); 2005 – heute (Realisierung) STATUS: Realisiert

AUFTRAGGEBER: De Nieuwe Ooster

Alle Bilder: karres+brands

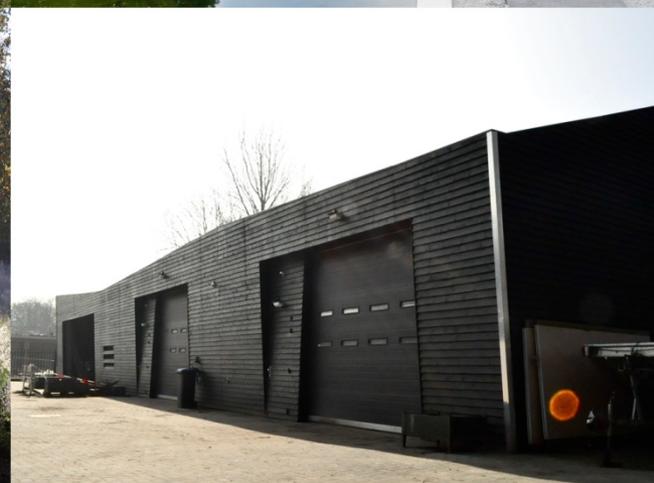
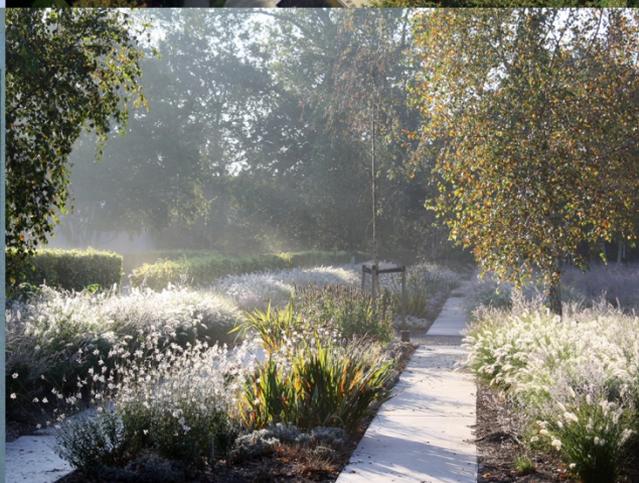

De Nieuwe Ooster – Friedhof im Wandel

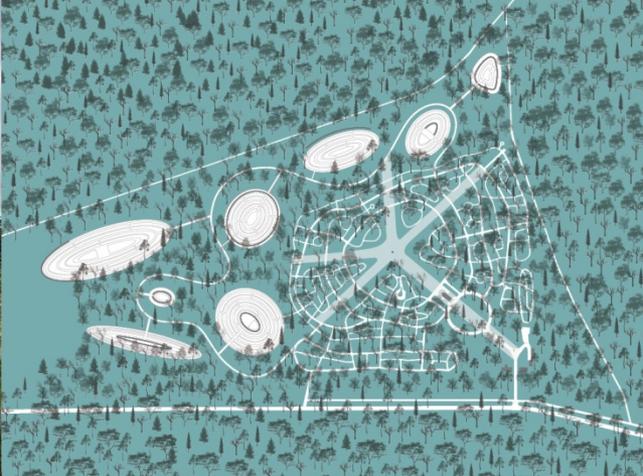
karres+brands

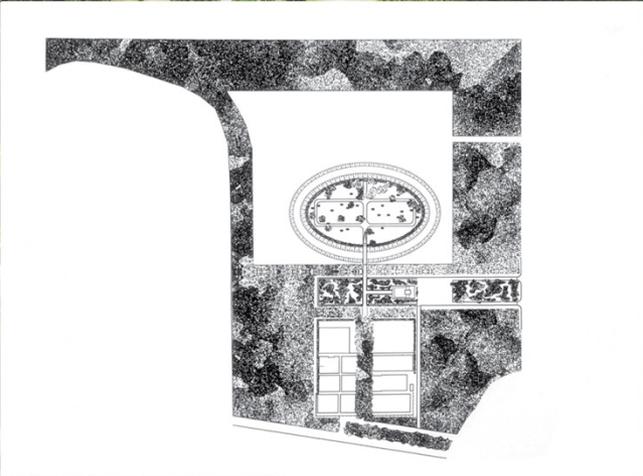
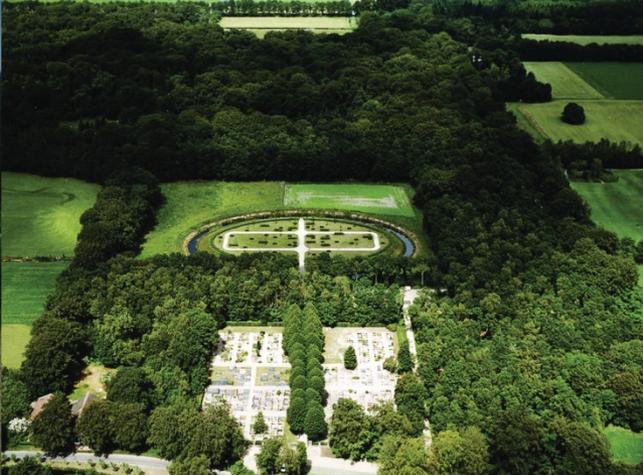

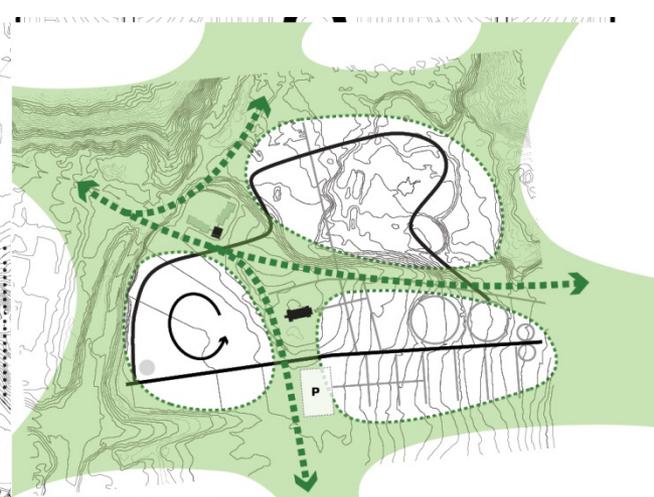
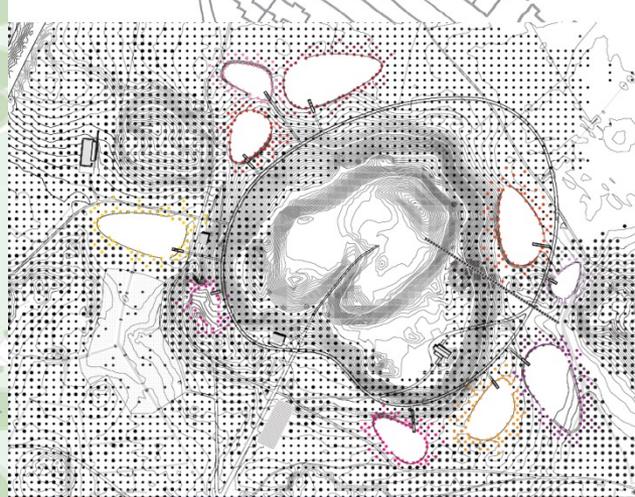
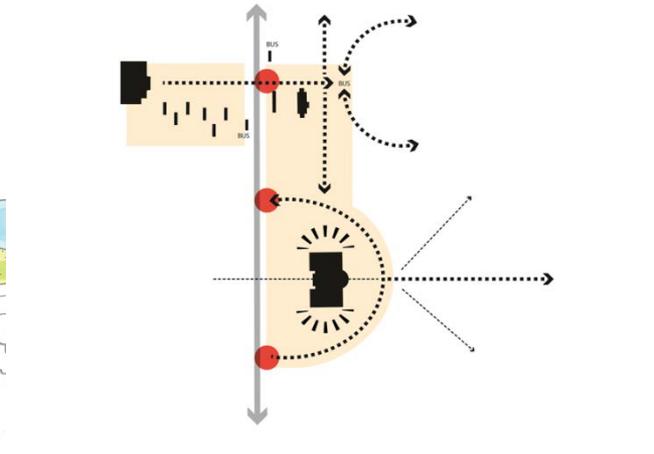

Friedhöfe waren und sind noch immer ein **Spiegelbild der Gesellschaft**. Sie widerspiegeln ein Bild der Beziehung zwischen dem Individuum und der Gesellschaft, von den aktuellen sozialen Verhältnissen, dem herrschenden Naturbild, dem aktuellen Stand von Bestattungskultur, und den aktuellen Entwicklungen auf dem Gebiet von Architektur, Design und Landschaftsarchitektur. Friedhöfe sind daher **keine statischen Institutionen**; sie bewegen sich vielmehr mit den sich ständig ändernden Bedürfnissen und Kulturen mit. Das gestalten von Friedhöfen ist unserer Meinung nach auch keine reine Formsache, sondern erfordert eine starke Leitidee, worin den Menschen mit ihren derzeitigen Bedürfnissen und Denkweisen Rechnung getragen wird: **Wie denken Menschen in der heutigen Zeit über Bestatten, Abschied nehmen und Erinnern.**

Im Allgemeinen ist ein immer weniger eindeutiges Bild der Bevölkerung zu verzeichnen und wird die Gesellschaft immer mehr von **einem multikulturellen Bild** geprägt. Damit steigt auch das Bedürfnis nach **vielfältigen Möglichkeiten von Grabstätten**, die auf die spezifischen Bedürfnisse der unterschiedlichen Bestattungskulturen zugeschnitten sind. In den vergangenen Jahren ist die Zunahme von **Einäscherungen** zu verzeichnen und nimmt die Anzahl der traditionellen Bestattungen zunehmend ab. Darüber hinaus besteht zunehmender **Bedarf an individueller Gestaltung und Auswahlmöglichkeiten** im Hinblick auf die direkte Grabumgebung und –gestaltung. Zudem entscheiden sich mehr und mehr Menschen für anonyme Bestattungsformen, wie beispielsweise durch **Ausstreuung von Asche** auf kollektiven Streufeldern oder die Bestattung in zumeist **kostengünstigeren Kellergräbern**. Friedhöfe nehmen eine stets wichtigere Stellung bei kollektiven Feiern oder Gedenkmomenten, sowie bei rituellen Zusammenkünften ein.

Friedhöfe gehen häufig einher mit großzügigen Grünflächen, Raum und Ruhe. Neben ihrer spezifischen Bedeutung als Standort für Grab-/ Gedenkstätten und Streufelder, nehmen Friedhöfe dadurch in zunehmendem Maße vor allem in dichtbesiedelten Städten eine immer **größer werdende Rolle als öffentliche Parks und ökologische Trittsteine** ein. Dies trifft vor allem bei alten, großzügig entworfenen Friedhöfen zu, wo historische Gräber, Gebäude und alter Baumbestand Geschichten der Vergangenheit erzählen.

»Wer nichts verändern will,
wird auch verlieren,
was er bewahren möchte.«

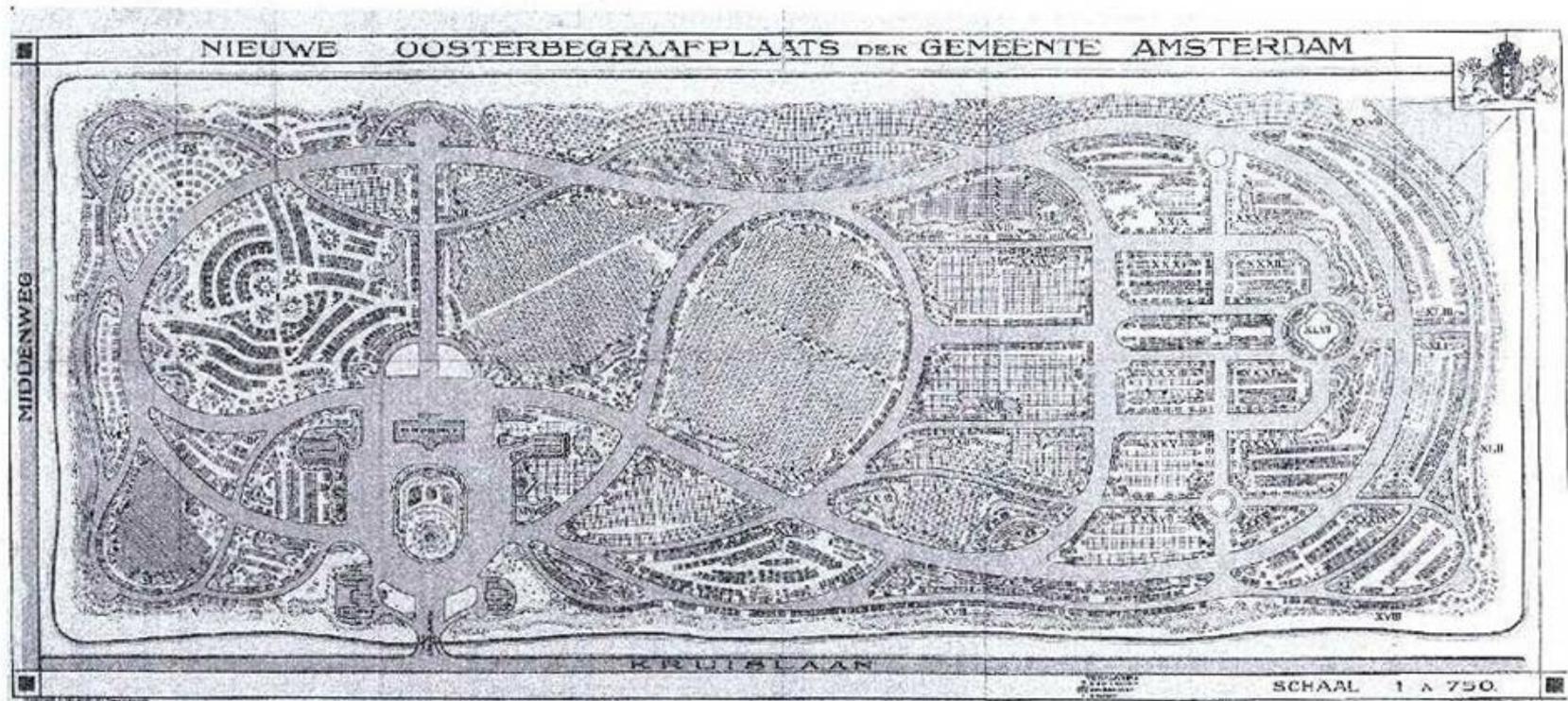
Gustav Heinemann

Friedhof De Nieuwe Ooster

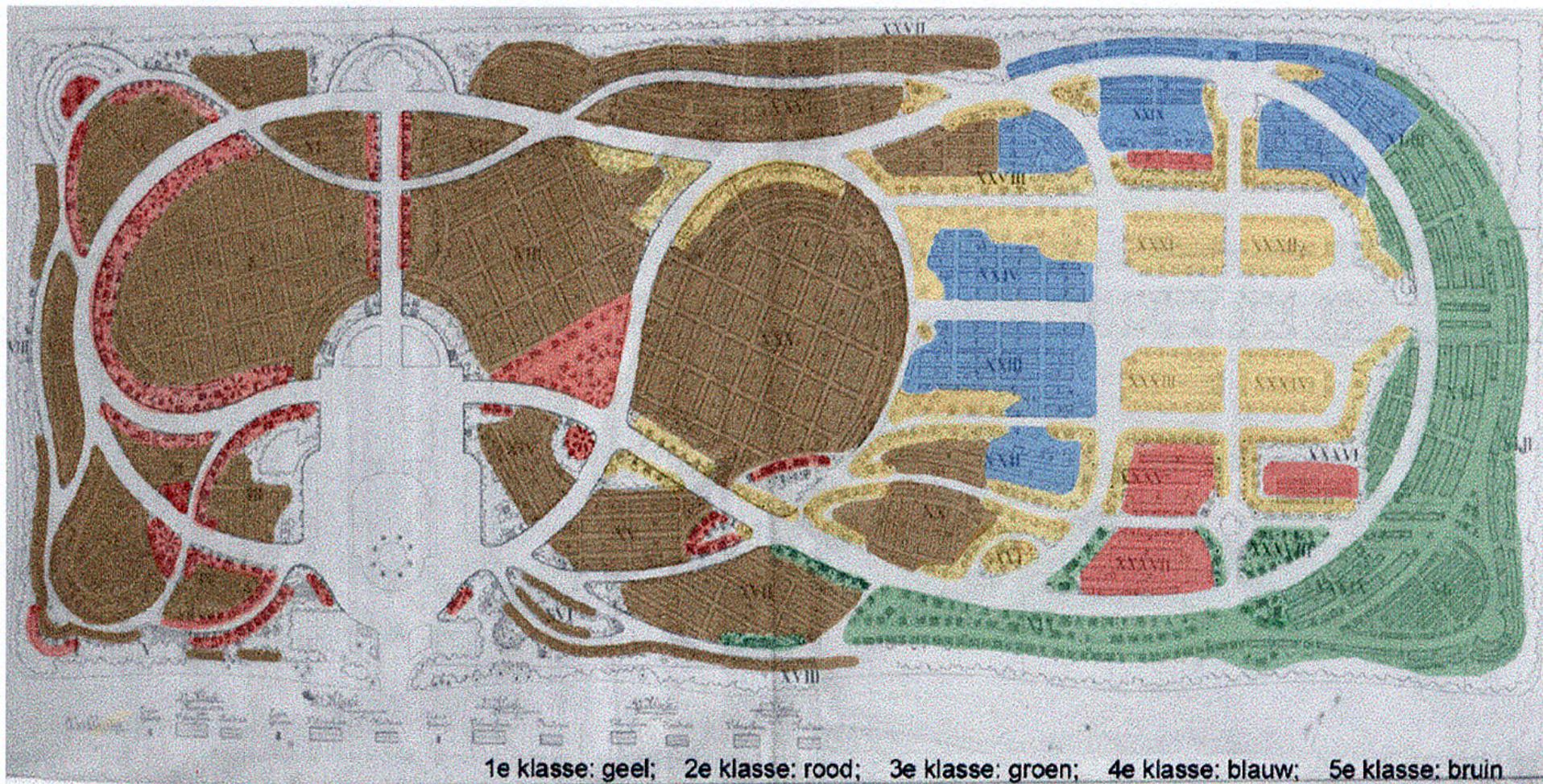

Entwurf von Leonard Springer 1889

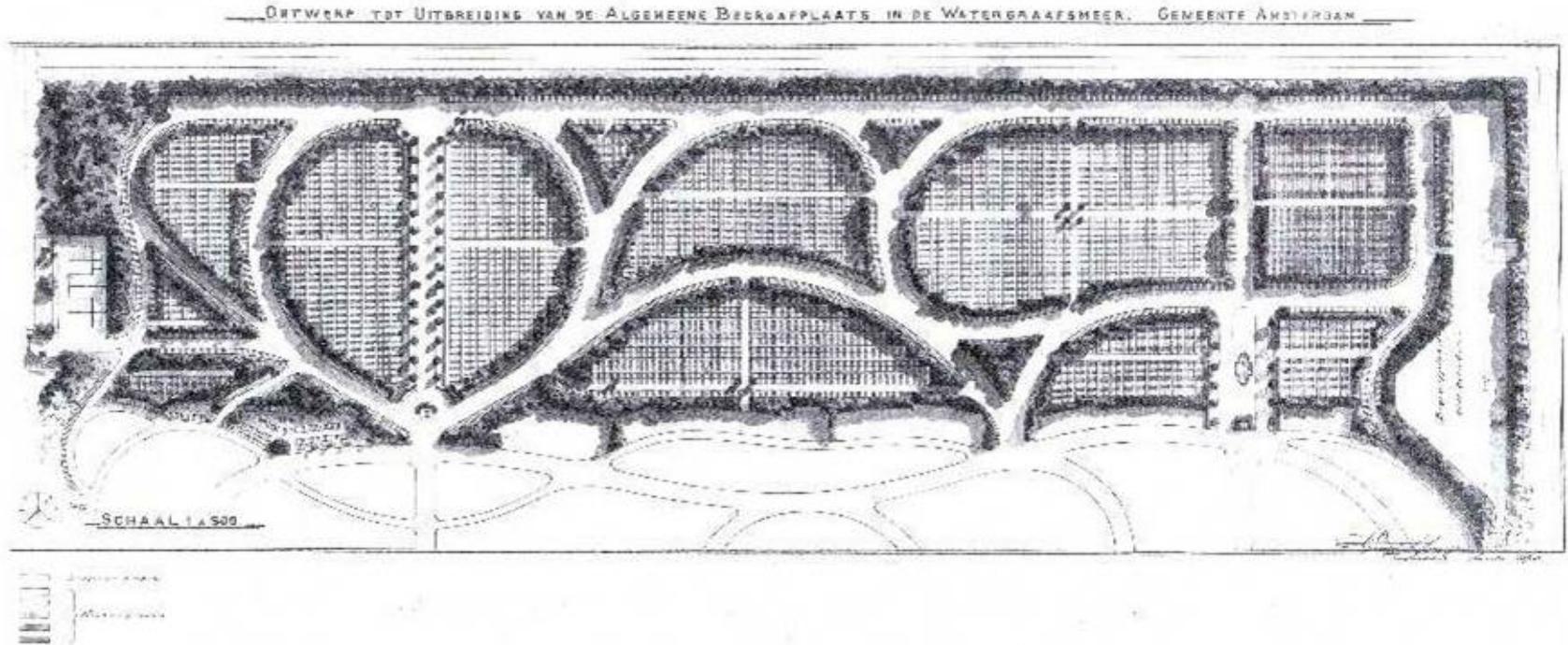
Afb. 3.7: Klassenindeling graven.

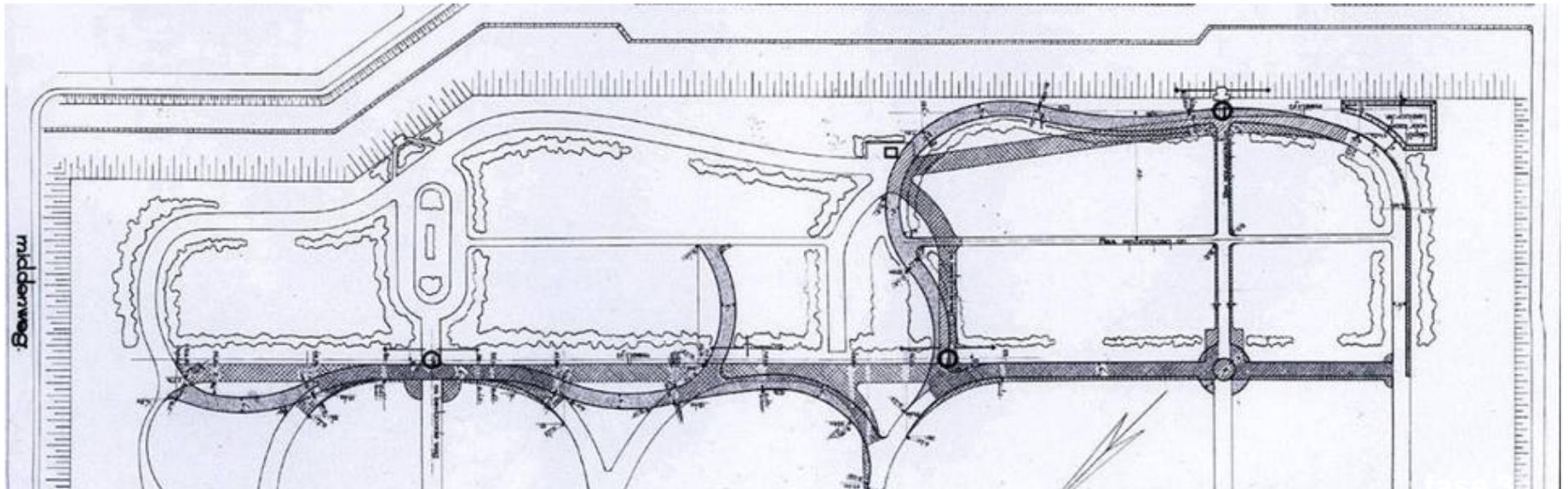
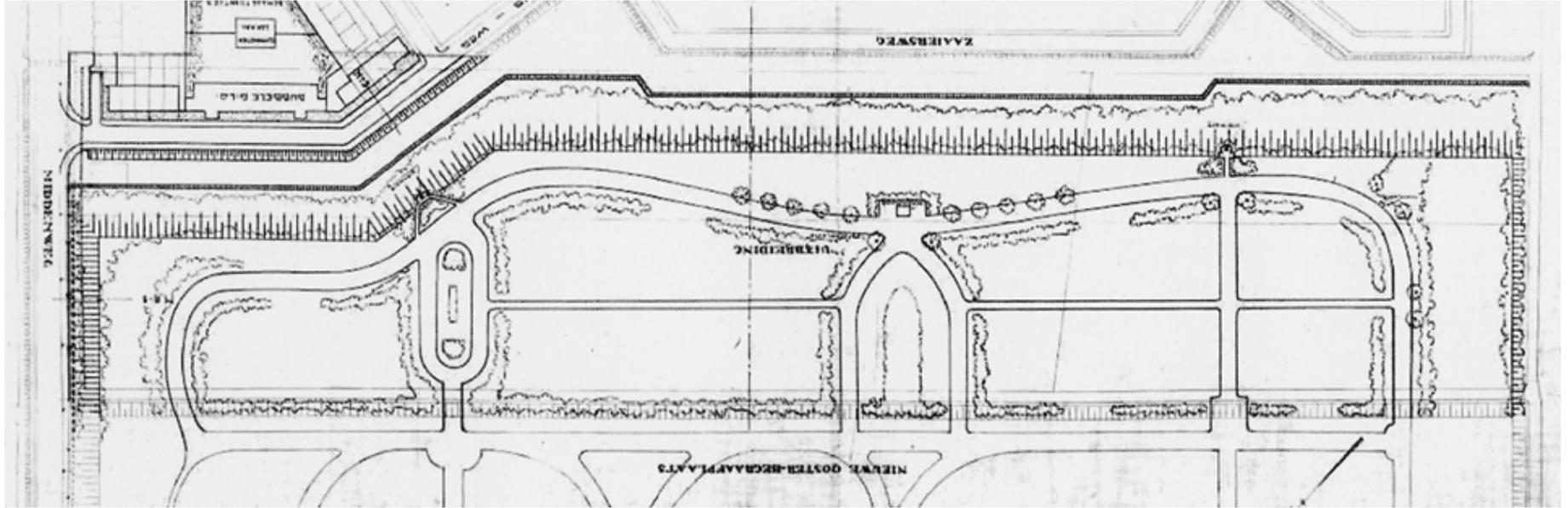
Afb. 3.5: Heestergroepen op padsplitsingen. (rood: grafmonumenten)

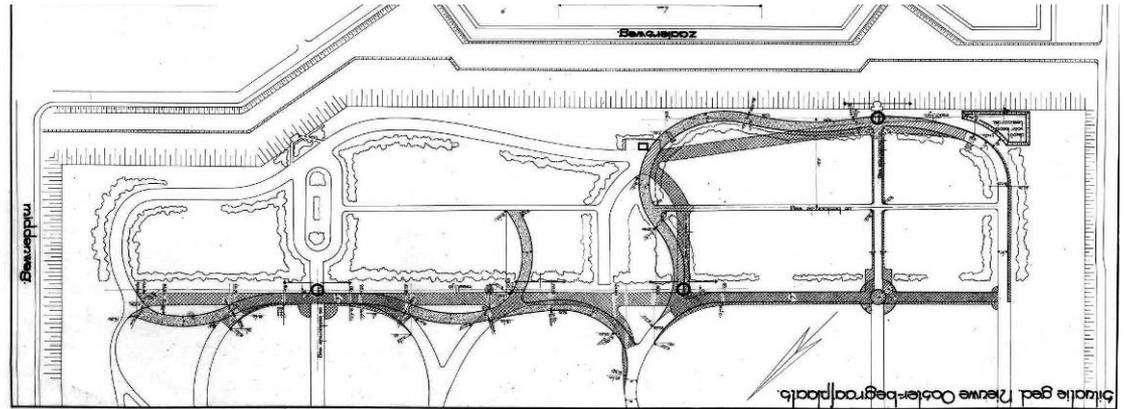
Entwurf von Leonard Springer 1911

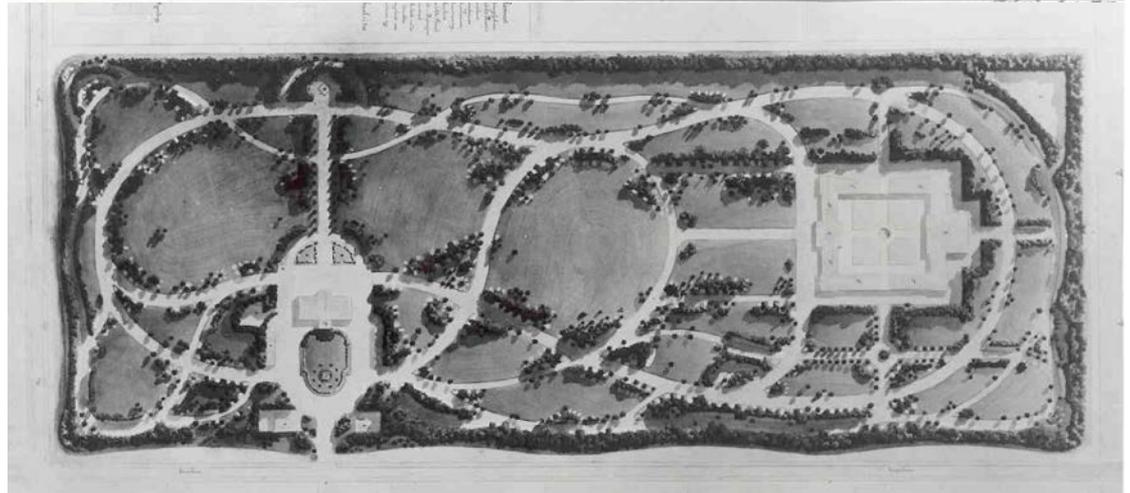
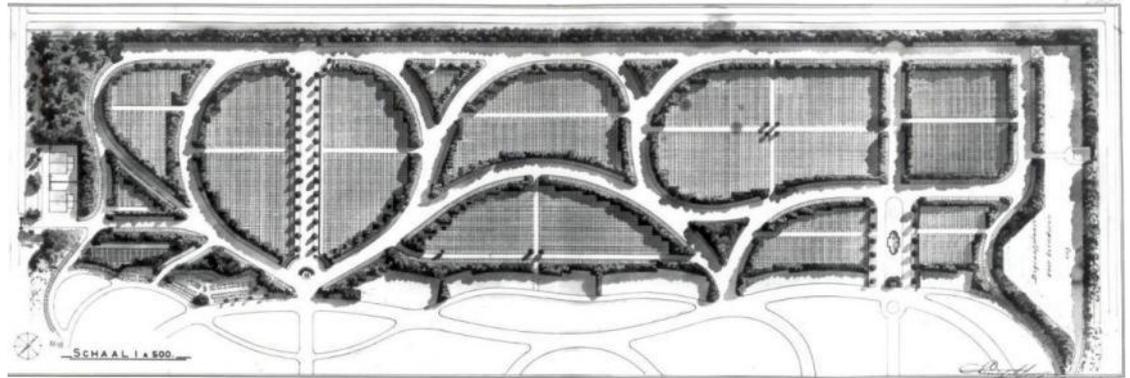
Entwurf durch die Stadt Amsterdam 1928

Erweiterungen

ONTWERP TOT UITBREIDING VAN DE ALGEMEENE BEGRAAFPLAATS IN DE WATERGRAAFSMEER. GEMEENTE AMSTERDAM.

Amorfe heester- en boombeplanting

Behoeftte aan uitbreiding bedrijfsterrein

Waar wel en waar niet.. ?

Versieren graven

Karakteristieke achtergrond beplanting verdwenen

Geen relatie met het Bosprieeel

Dichtslibben open ruimtes

Paden vervagen

Verouderde heester- en boombeplanting

Sterke padenstructuur

Bijzondere gebouwen

Ruimte voor ontwikkeling

Speciale graven op splitsing van paden

Verstilde sfeer en ruimte voor veroudering

Efficiënte klantvriendelijke bedrijfsvoering

Ruimte voor individuele expressie

Waardevolle grafmonumenten

Ruimtelijke diversiteit

An aerial photograph of a campus, showing a mix of green trees and grey buildings. The image is used as a background for three horizontal text boxes. The text is in a bold, sans-serif font with a white outline. The first two boxes have orange text, and the third has yellow text.

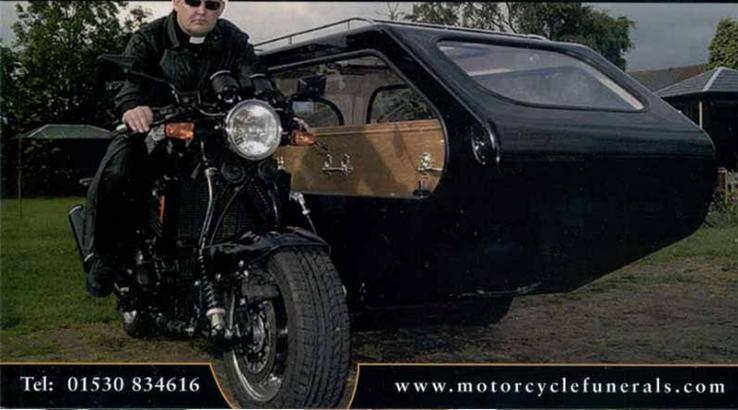
entwickeln

neu interpretieren

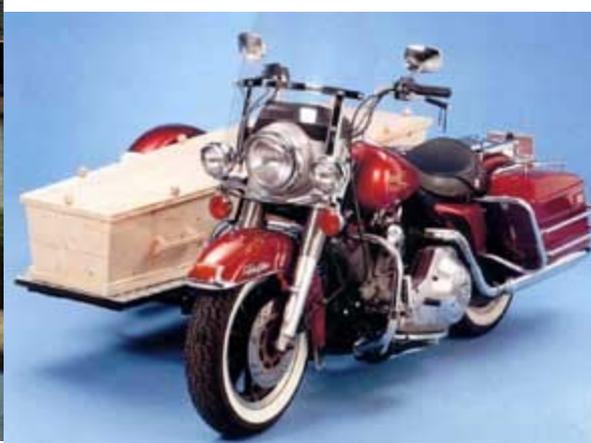
restaurieren

MCF **MOTORCYCLE FUNERALS**
The World's Only Fully Enclosed Sidecar Hearse
patent pending

Tel: 01530 834616 www.motorcyclefunerals.com

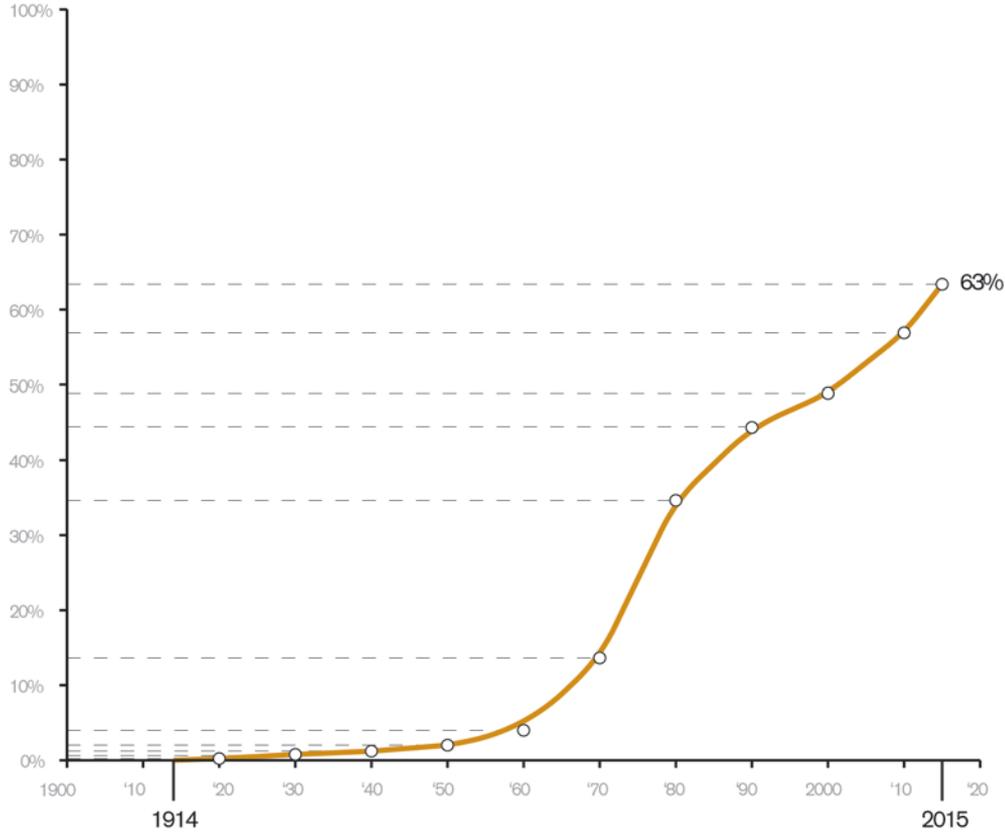

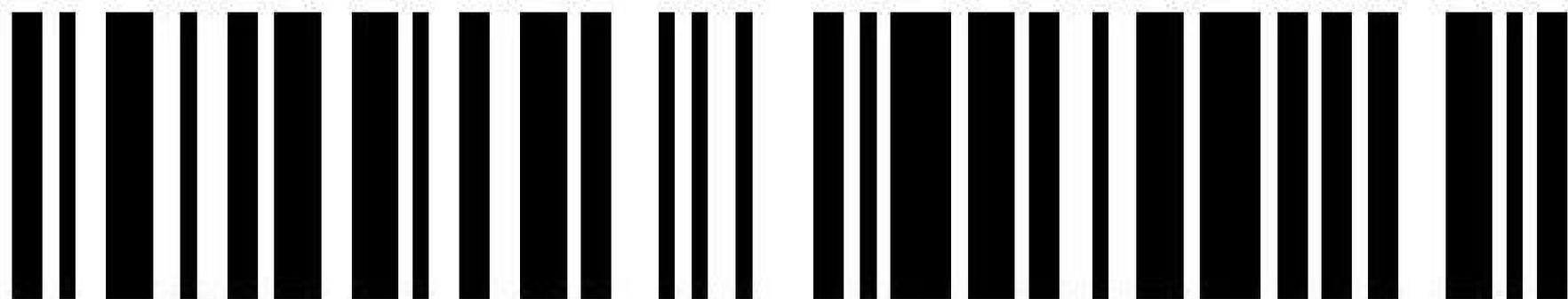

Percentage of cremations per year in The Netherlands

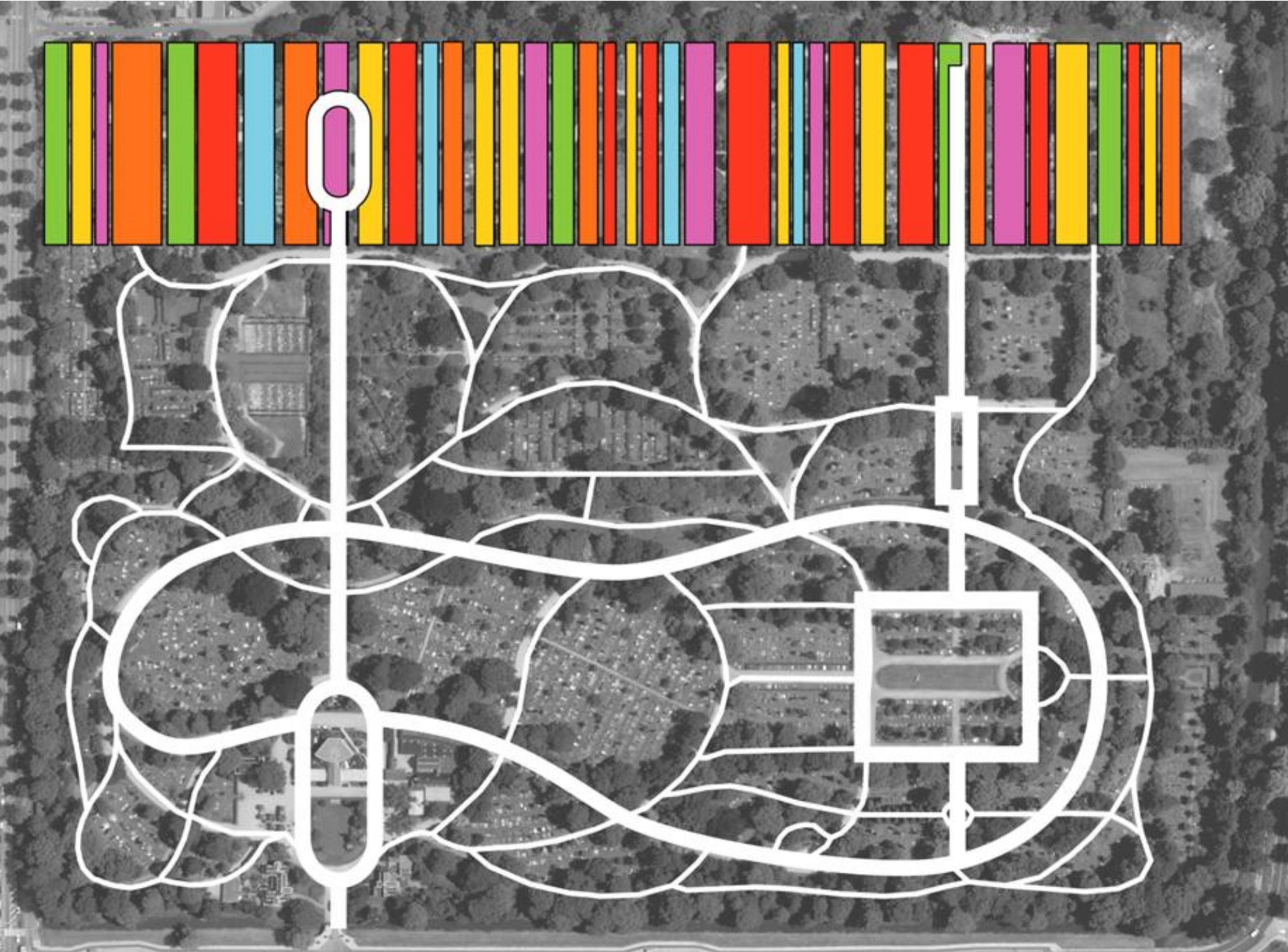
Source: Landelijke Vereniging van Crematoria

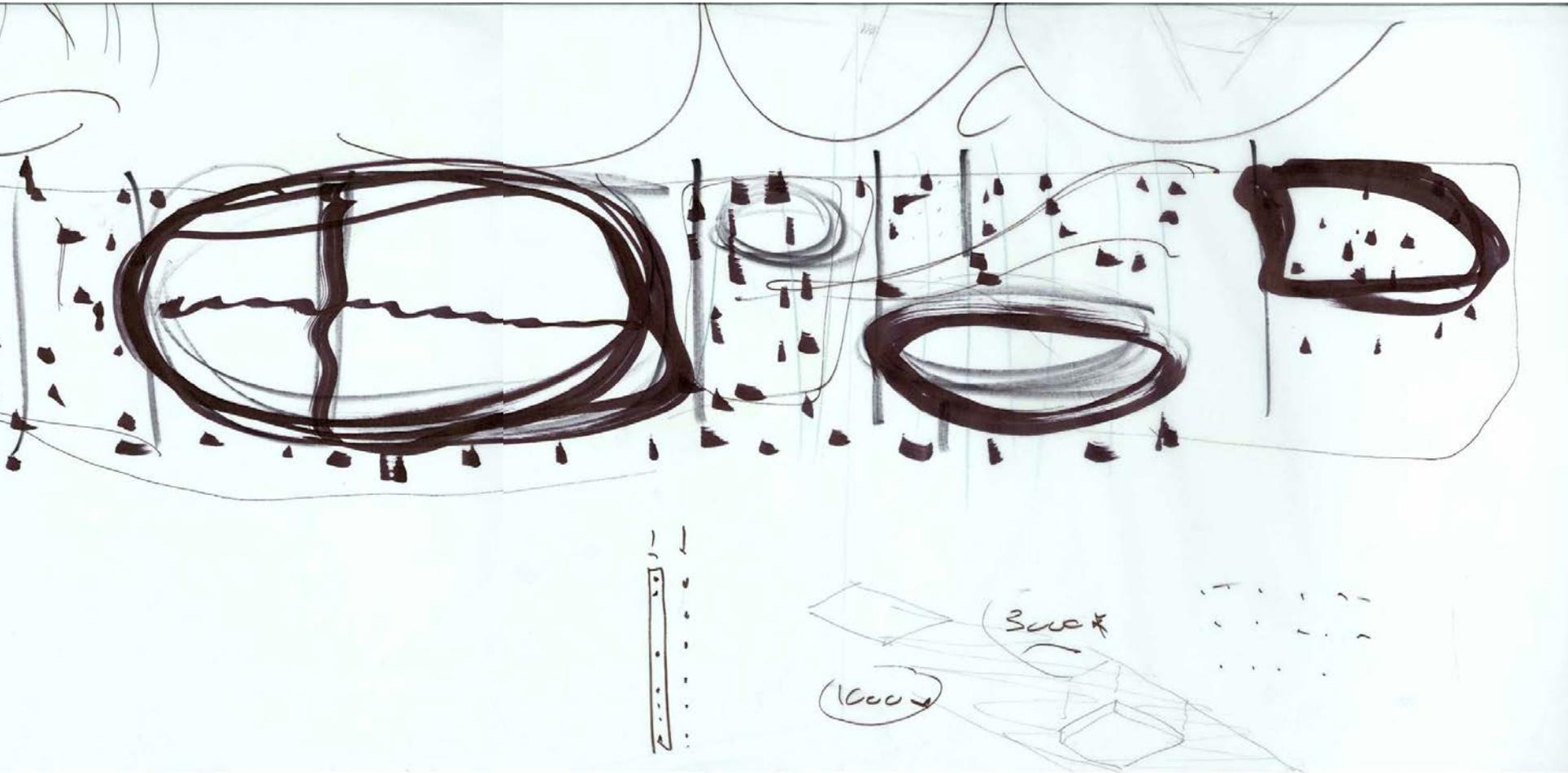

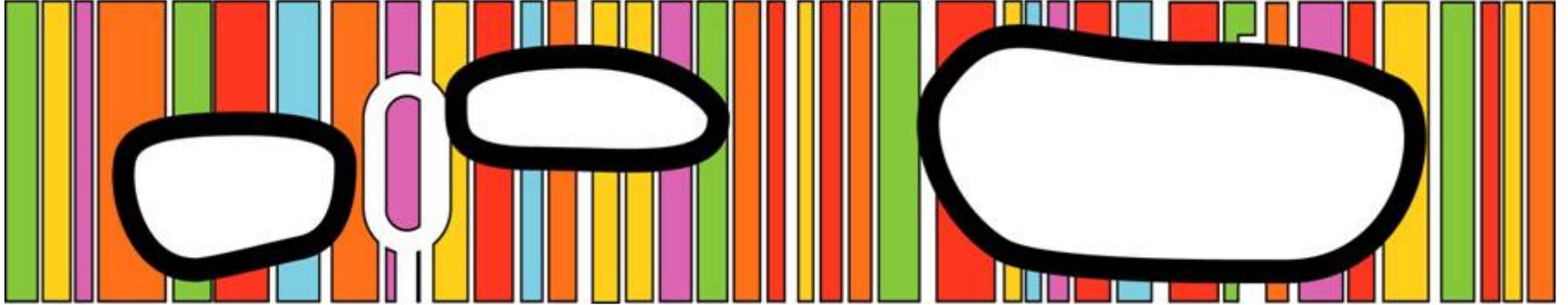

1 3 2 4 5 8 6 6 4

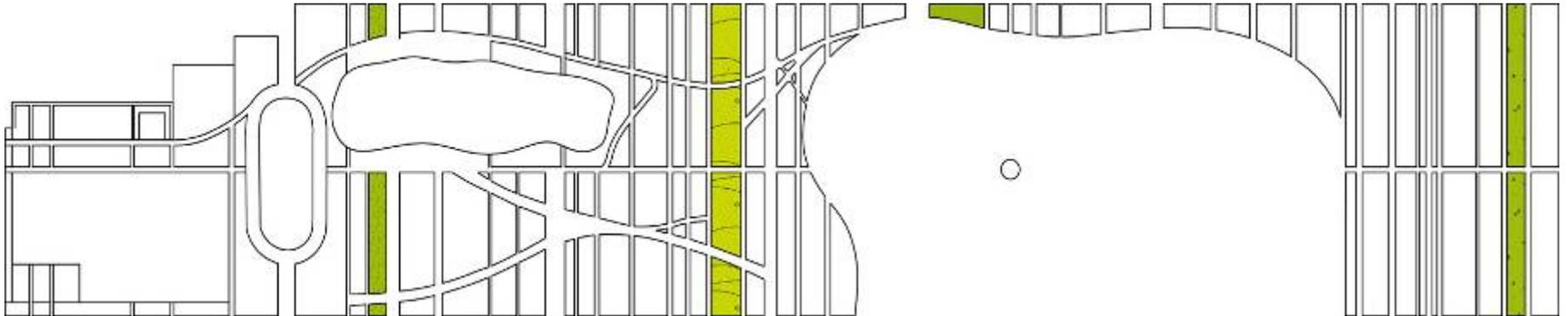

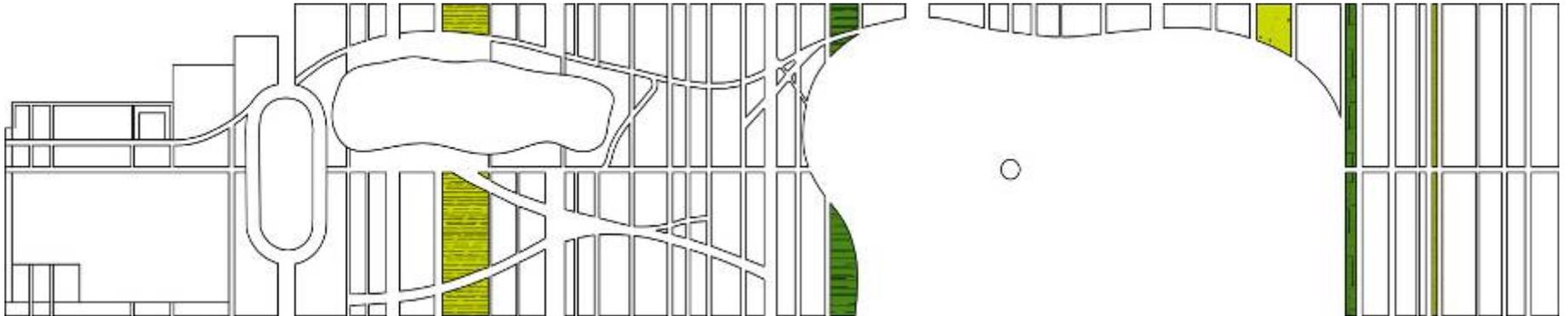

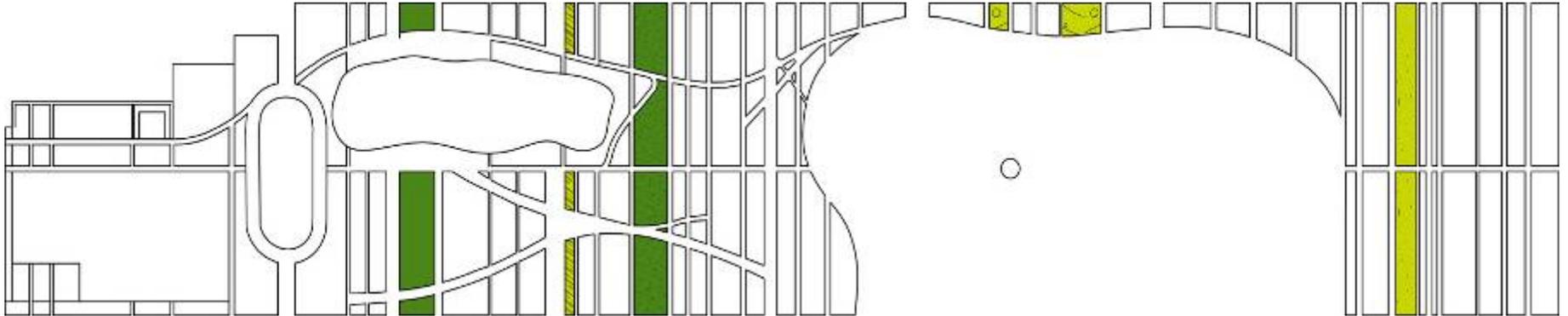
integration existing cemetery

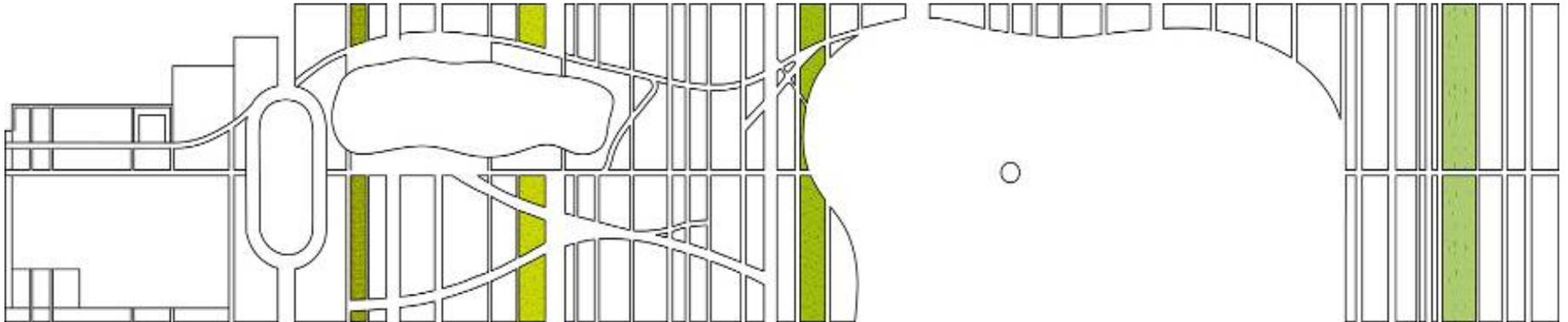

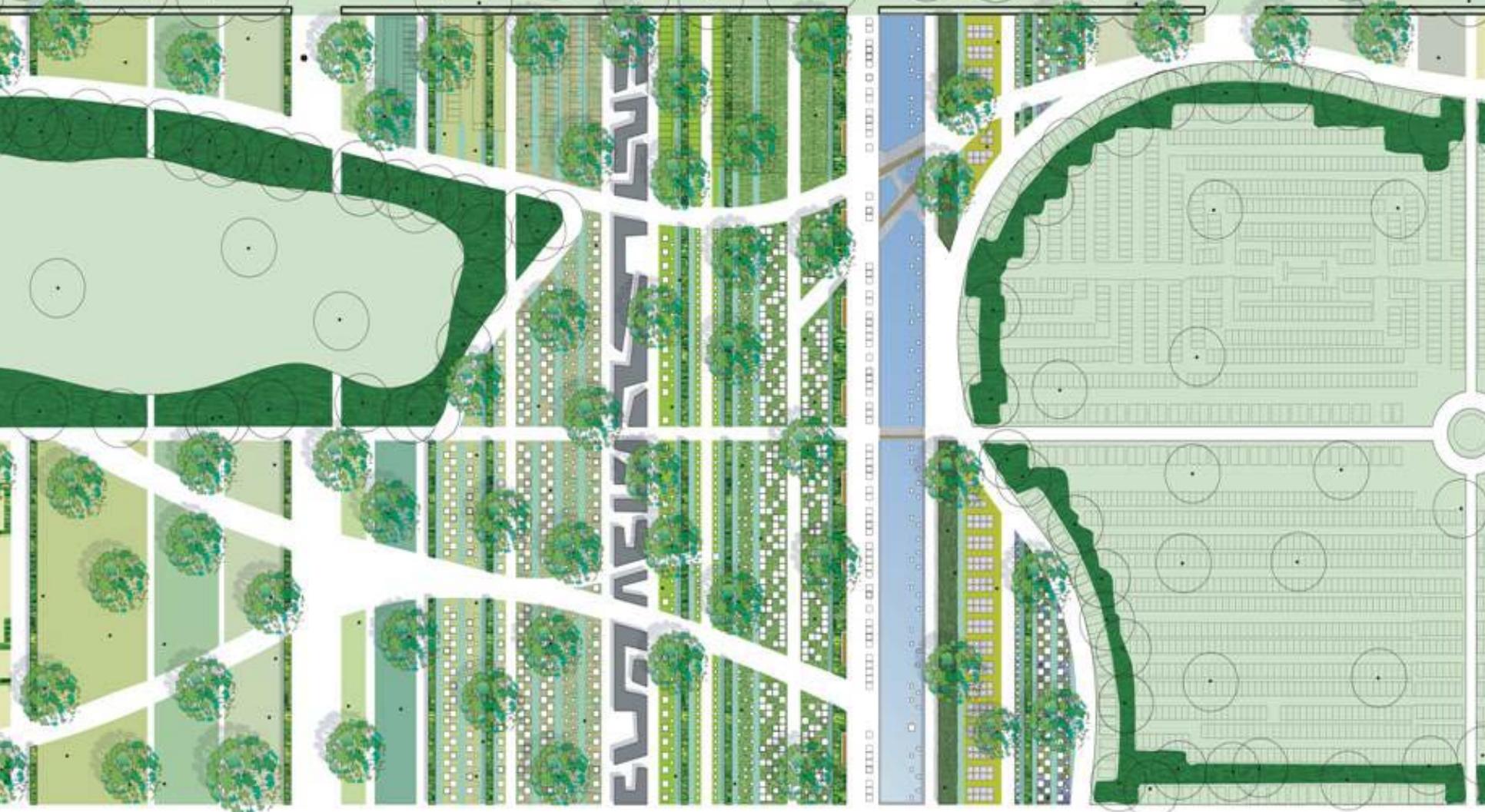

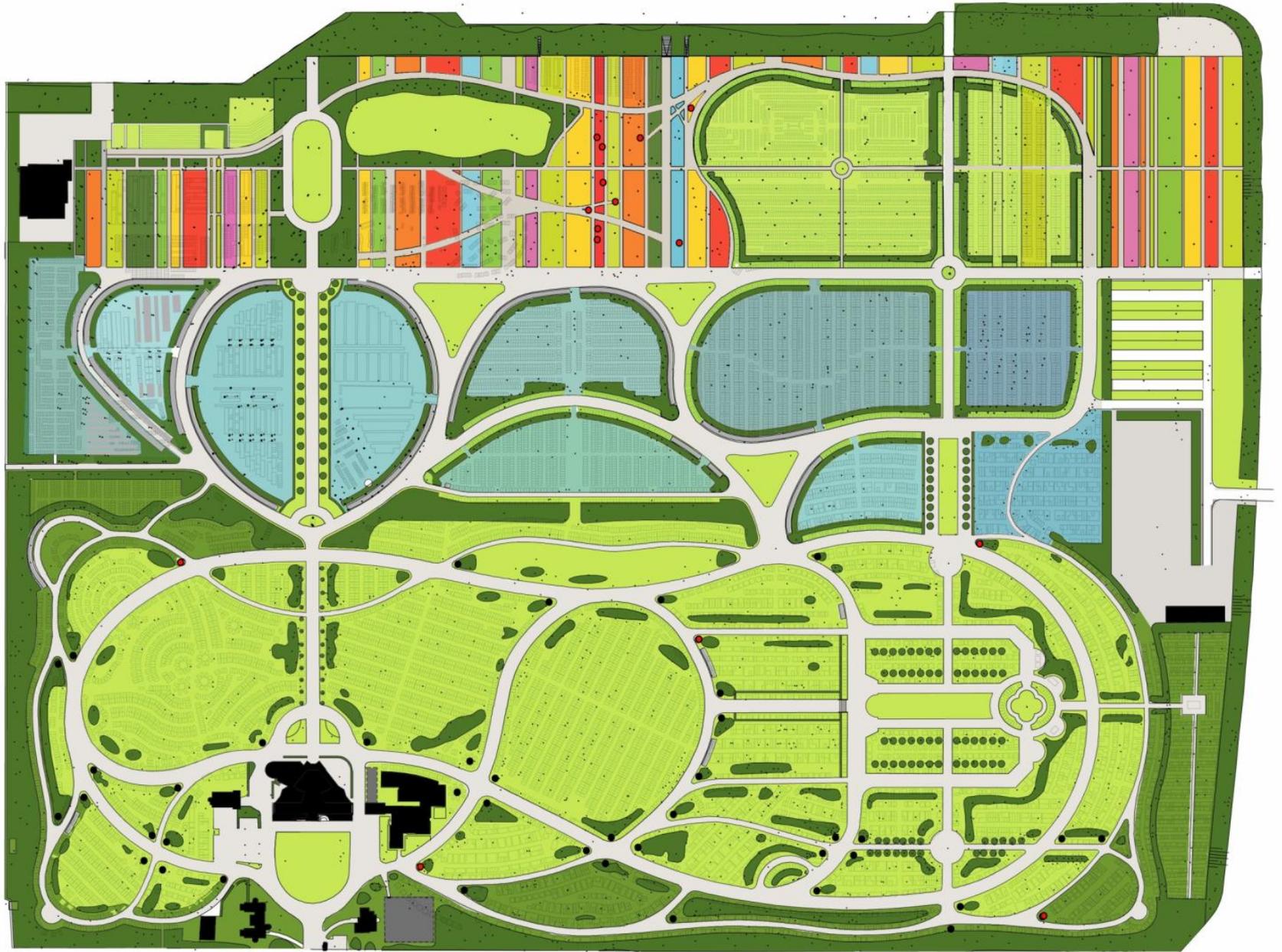

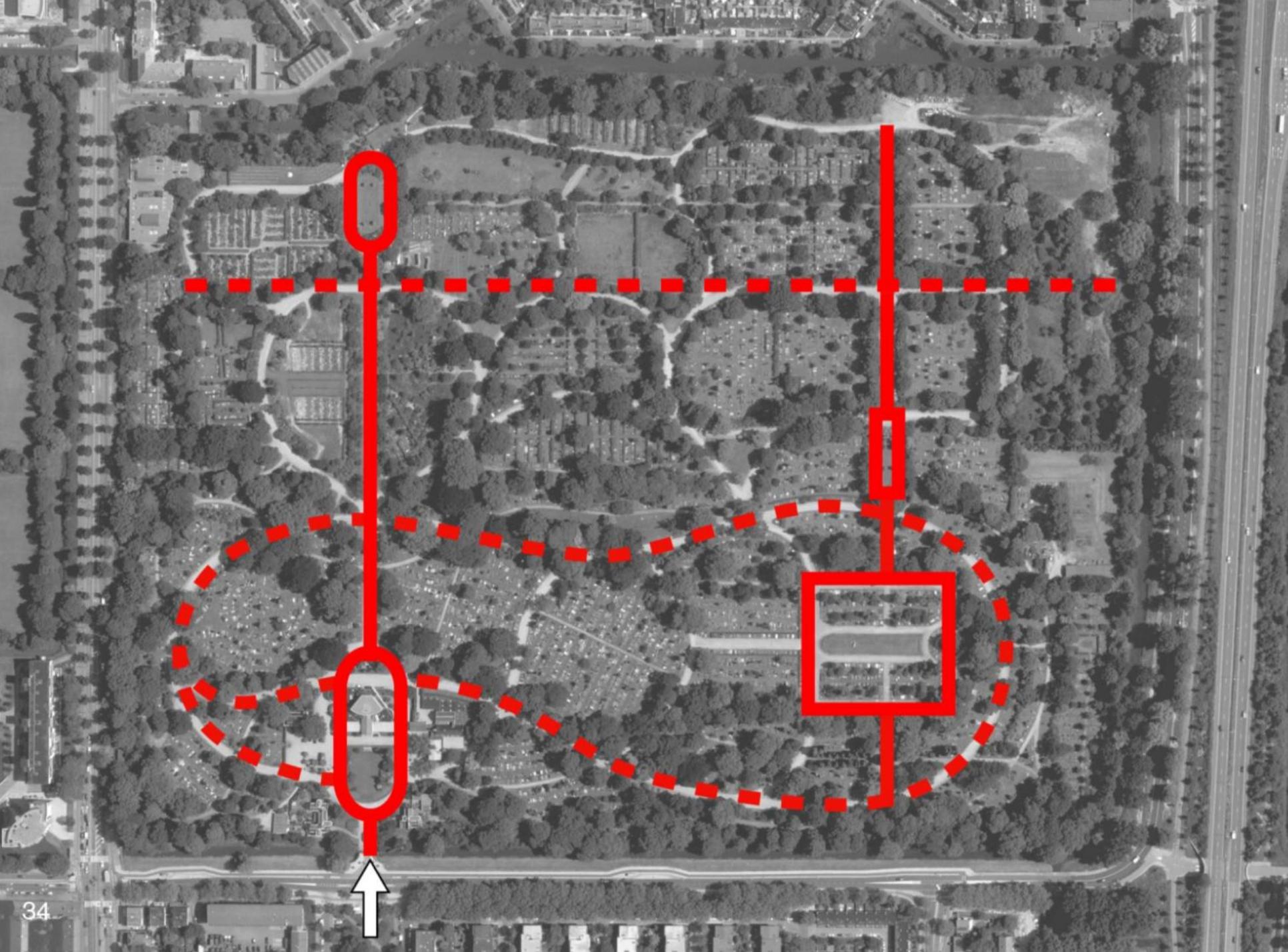

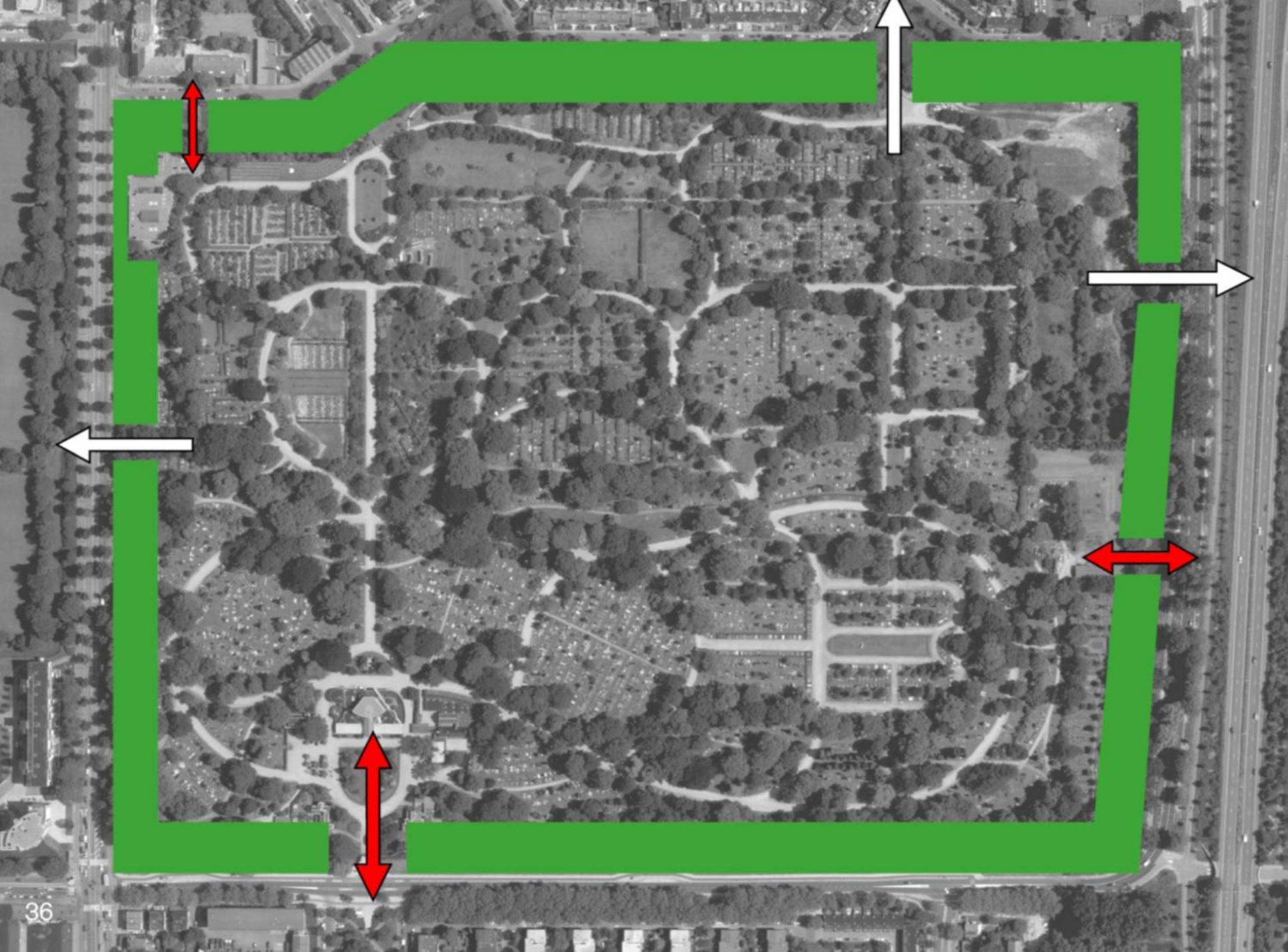

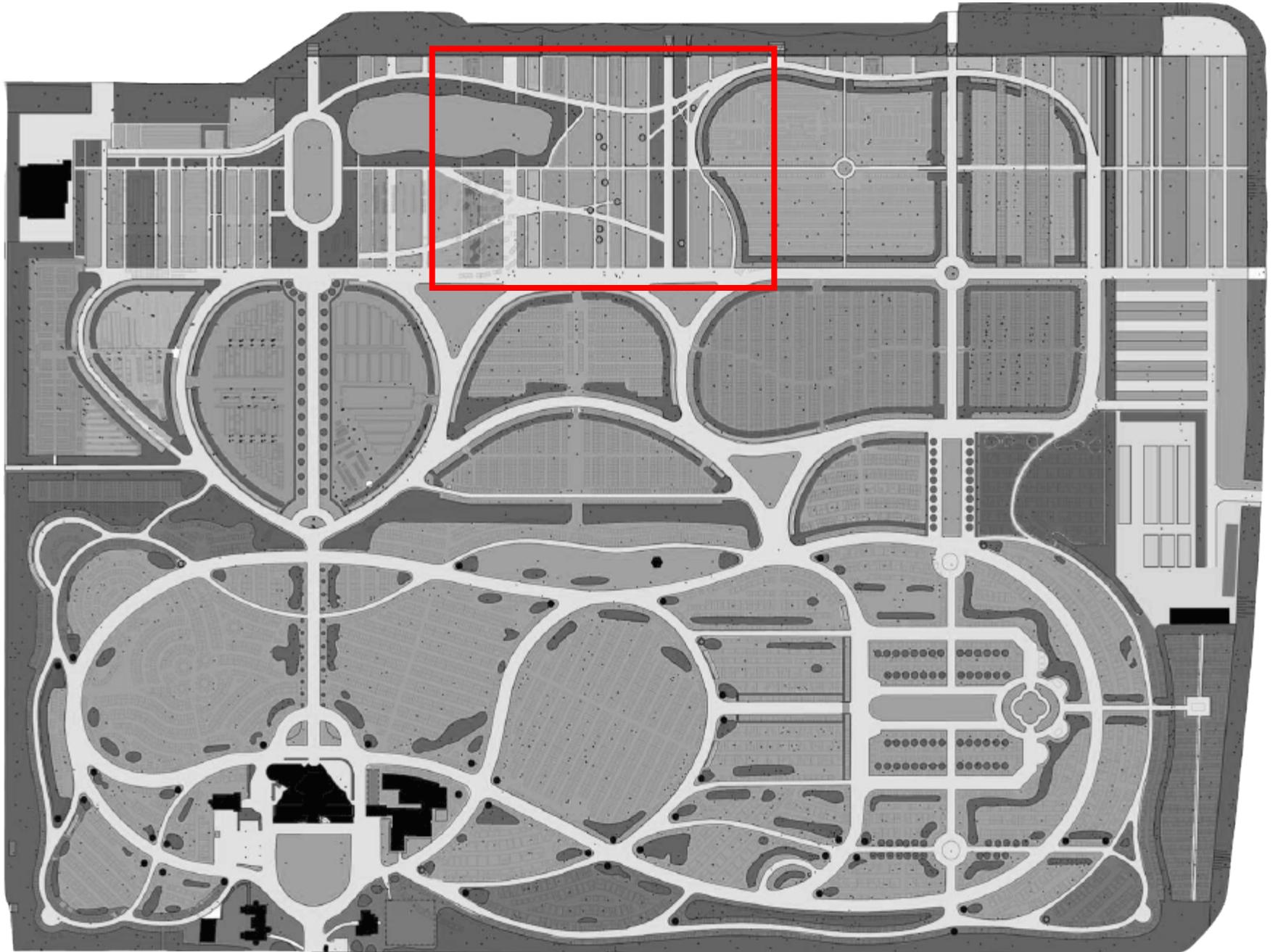
masterplan

34

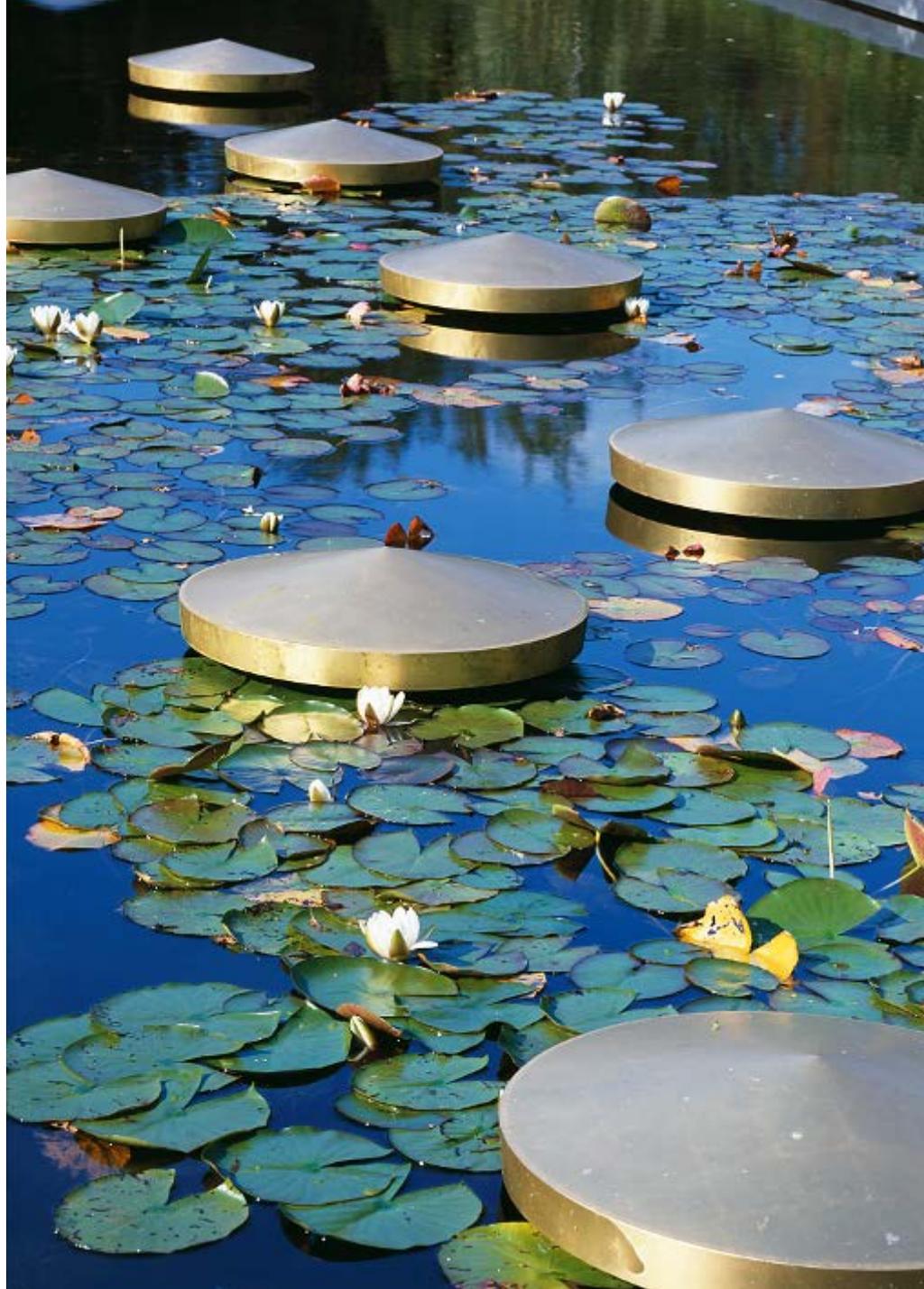

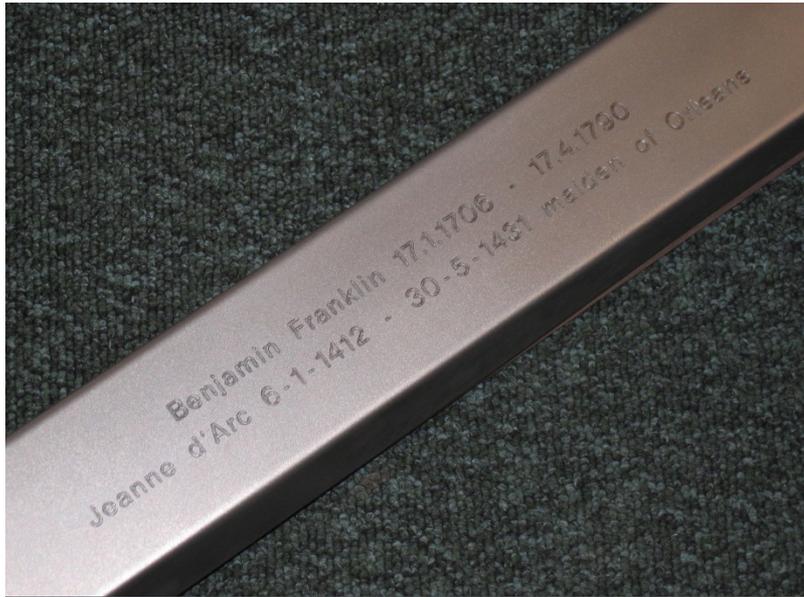

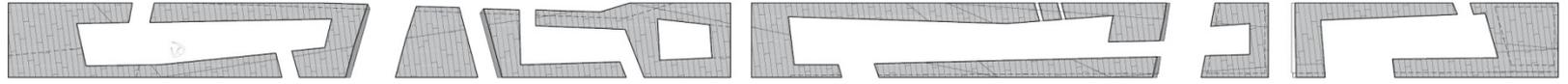

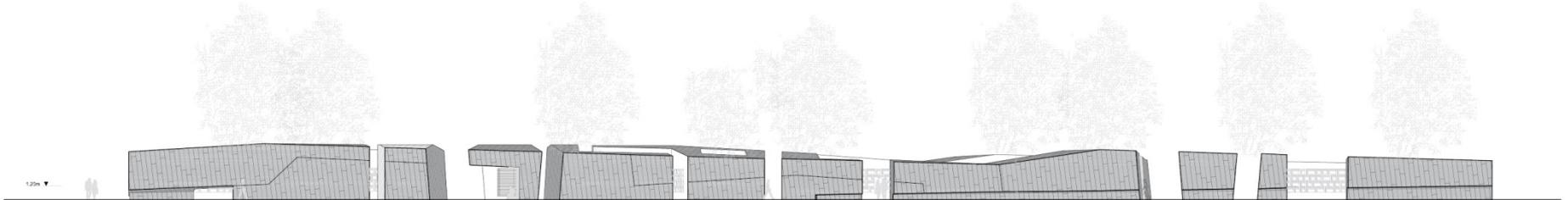

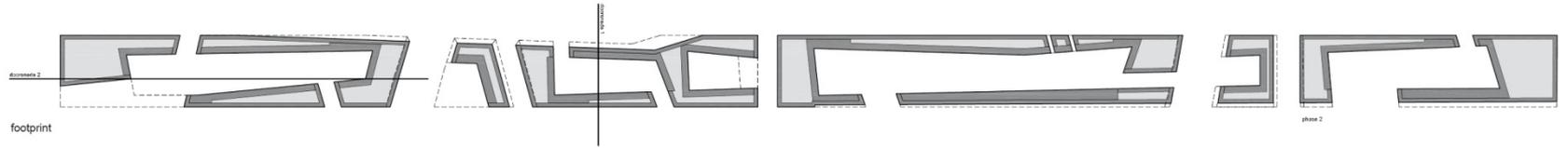
dak aanzicht

phase 2

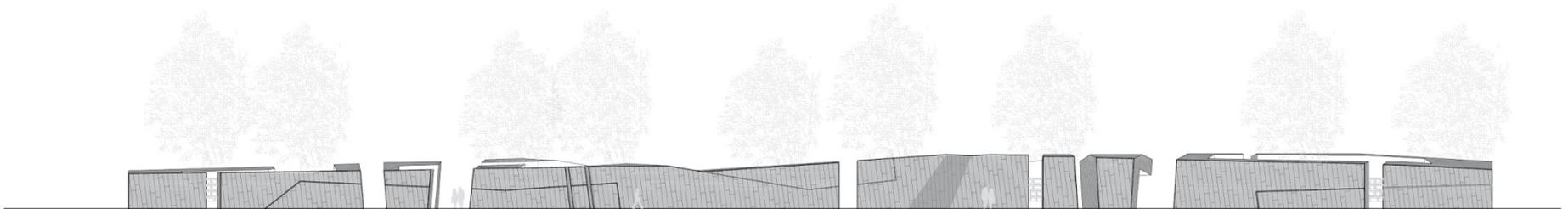
zuid-west gevel (vijverzijde)

phase 2

footprint

phase 2

north east elevation

phase 2

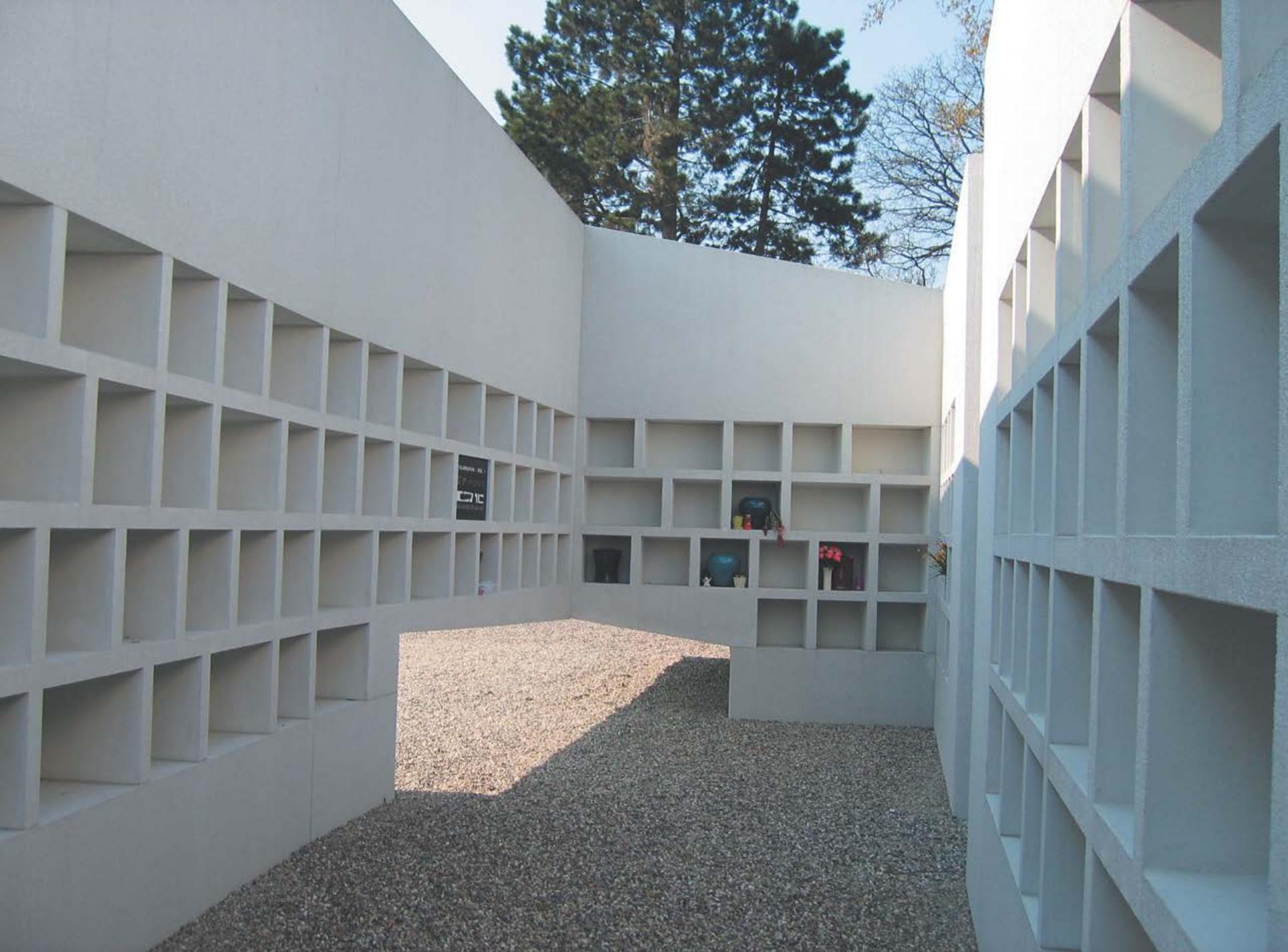

Hier rust onze lieve moeder
16-02-2012

Klaus Stöge
1934-2011

Thanks for the times
that you've given me.
The memories are all in my
mind...

Nettie G. Blair
11-22-1927
7-22-2012

Veronika Bohatová
 Guldmond-Martinů
 ☆ 13-08-1919 † 20-02-2012

COLUMBARIUM - DEEL 4

in the Government of the Republic
of the Republic of the Republic
of the Republic of the Republic

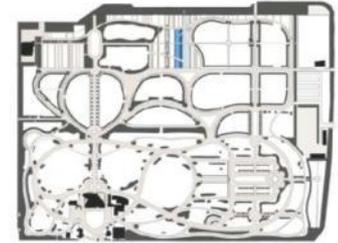

voorschriften grafbedekking 10F

87F berken en gras

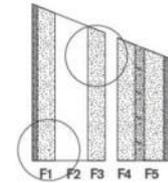
Umenplaats

maatvoering	klein graf (F1 en F5) b = 60 cm, l = 60 cm groot graf (F3 en F4) b = 100 cm, l = 100 cm
plaatsing	tegen de achterlijn van het grafvak en centraal in de breedte het opschrift moet leesbaar zijn vanaf het aanliggende pad
beplanting	vaste beplanting is aangebracht door De Nieuwe Ooster; eigen beplanting niet toegestaan
overige grafbedekking	losse ornamenten niet toegestaan steekvazen toegestaan

Grafmonument

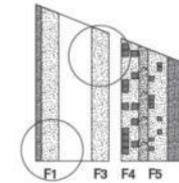
fundering	aan te brengen / te bepalen door De Nieuwe Ooster kosten: rechttebbende
grafmonument	staand sierum niet toegestaan
maatvoering	klein graf (F1 en F5) maximaal b = 50 cm, h = 70 cm groot graf (F3 en F4) maximaal b = 90 cm, h = 70 cm
dikte	maximaal 10 cm
materiaal	natuursteen, graniet, beton, keramiek en/of metaal, dient wel mat te zijn (niet glimmend)
kleur	grijze tinten

uitgifte

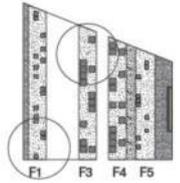

grasstrook met berken,
siergrassen en blauwe
bloemen

per urenplaats mogen maximaal 2 asbussen worden bijgezet

start uitgifte van zone F4
en F5

na volledige uitgifte zone
F4 en F5 start de uitgifte
van zone F1 en F3,

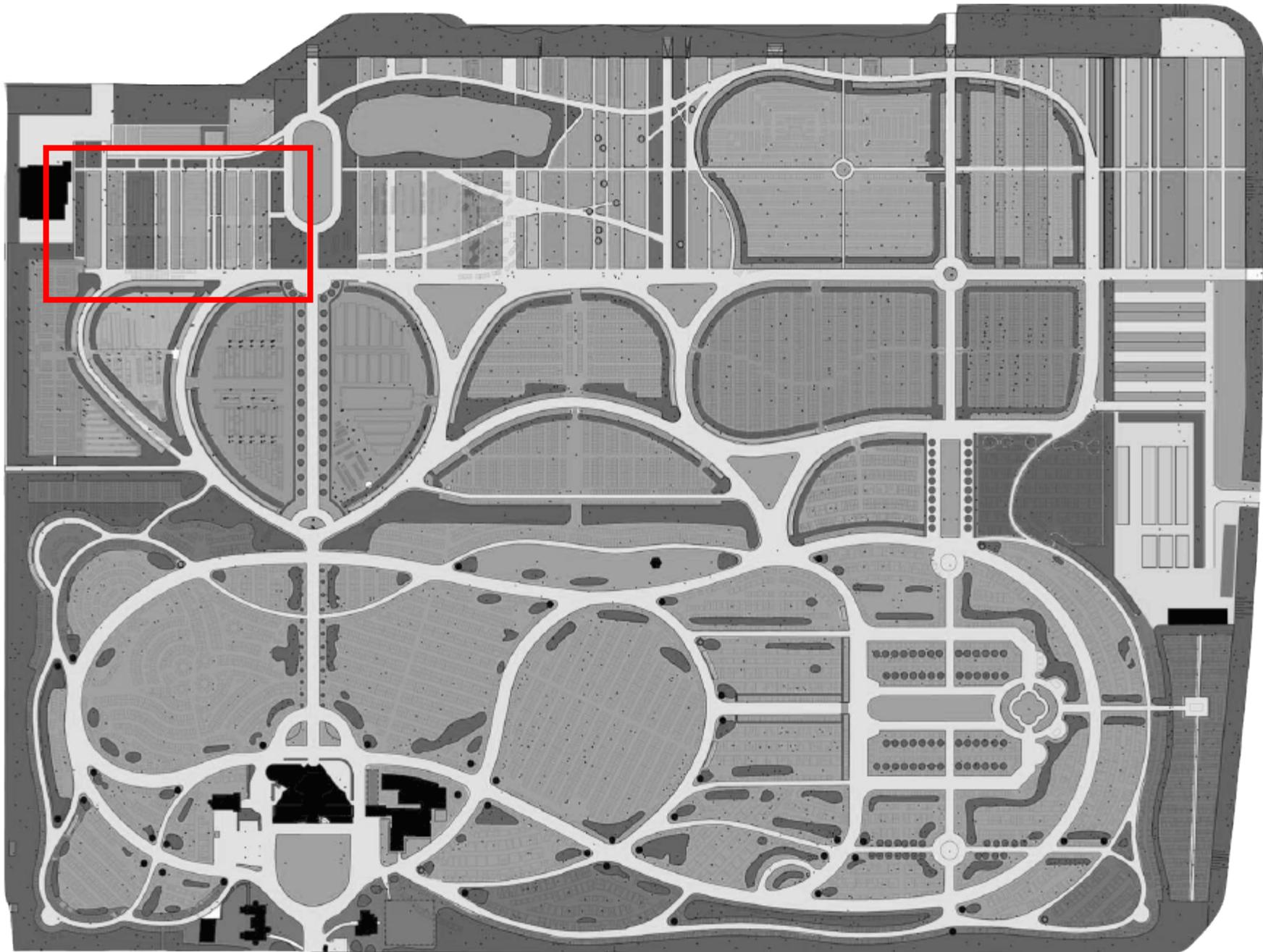
Voorschriften grafbedekking

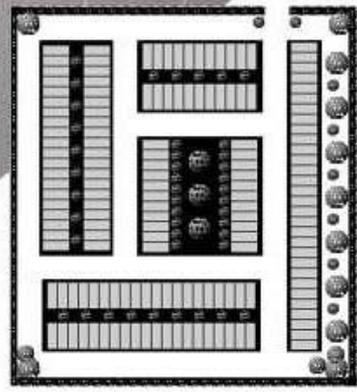
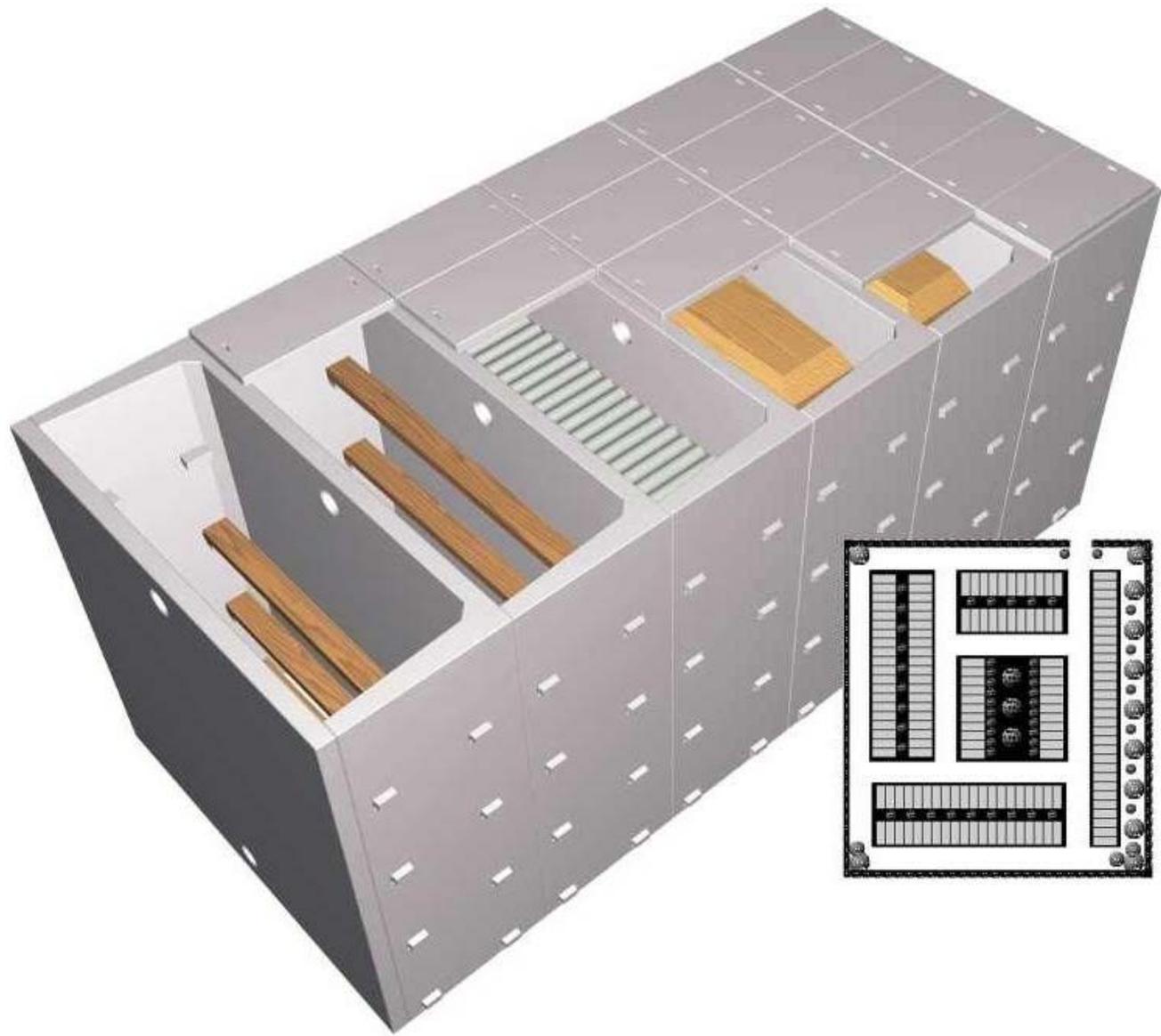
De "Voorschriften grafbedekking" vormen een gedetailleerde aanvulling op de Beheersverordening De Nieuwe Ooster. Deze zijn per grafvak vastgesteld door het Dagelijks Bestuur van het Stadsdeel en worden wanneer nodig geactualiseerd. De revisiedatum staat vermeld op deze lijst. Bij het beoordelen van de aanvraag voor een "Vergunning gedenkteken" wordt gebruik gemaakt van de op het moment van beoordeling geldende revisie. "Voorschriften grafbedekking - algemeen" dienen te allen tijde in acht genomen te worden. "Voorschriften grafbedekking" en aanvraagformulieren "Vergunning gedenkteken" zijn kosteloos verkrijgbaar bij de Administratie van De Nieuwe Ooster.

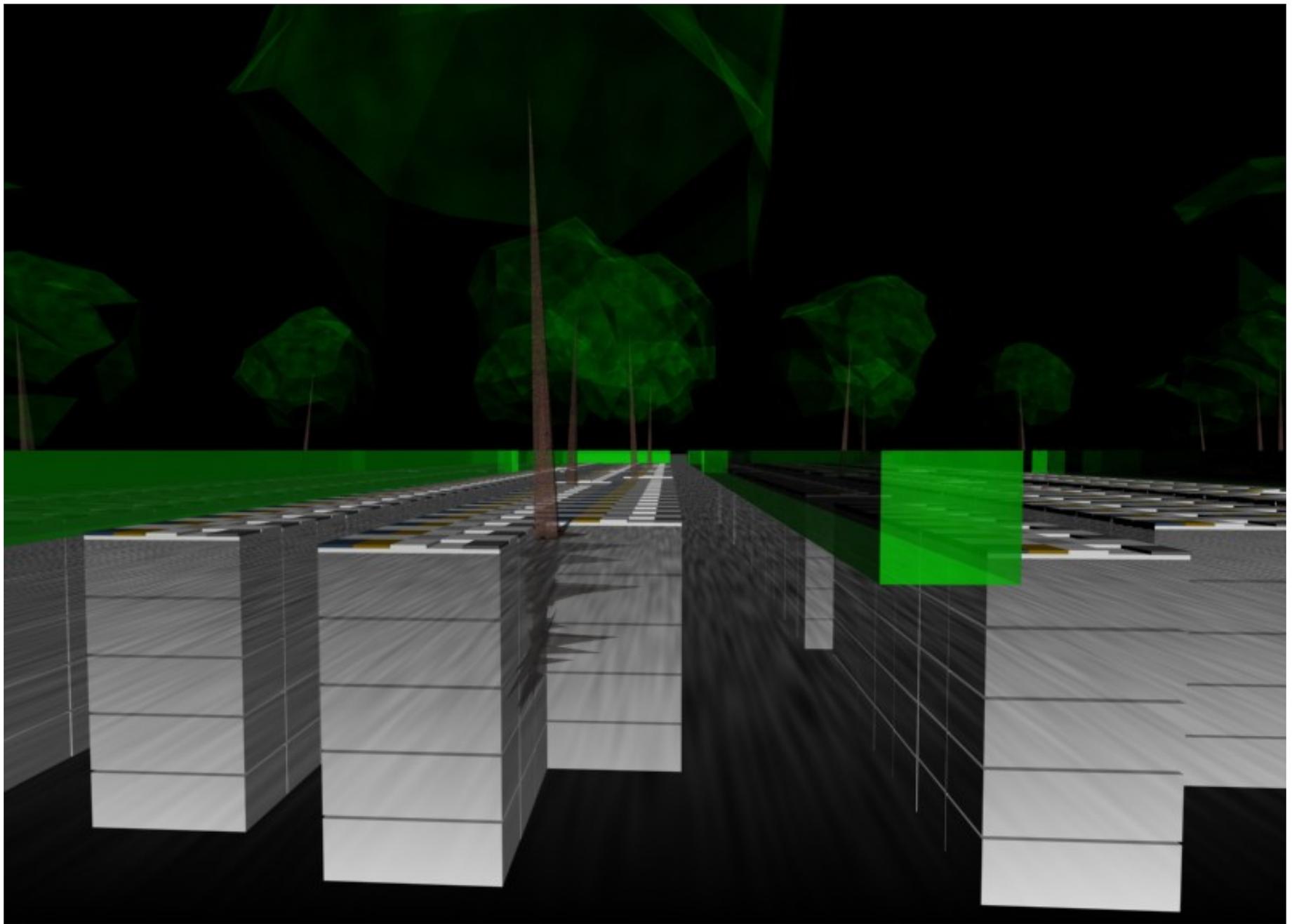
Beheersverordening

De Beheersverordening De Nieuwe Ooster wordt vastgesteld door de deelraad van het Stadsdeel. Elke rechthebbende of gebruiker van een graflocatie of urenplaats op De Nieuwe Ooster wordt geacht bekend te zijn met de inhoud. Een exemplaar van deze verordening is kosteloos verkrijgbaar bij de Administratie van De Nieuwe Ooster.

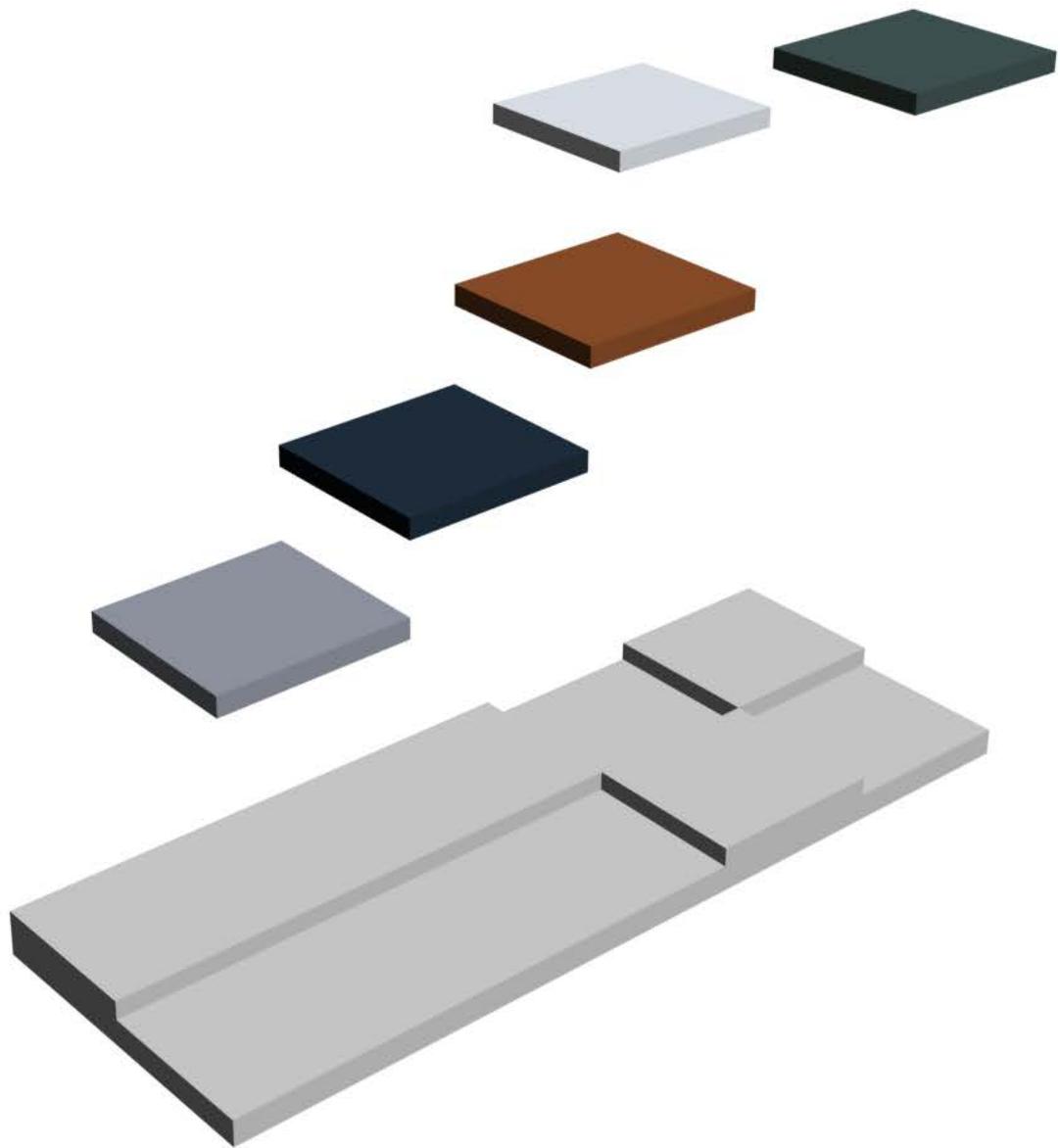

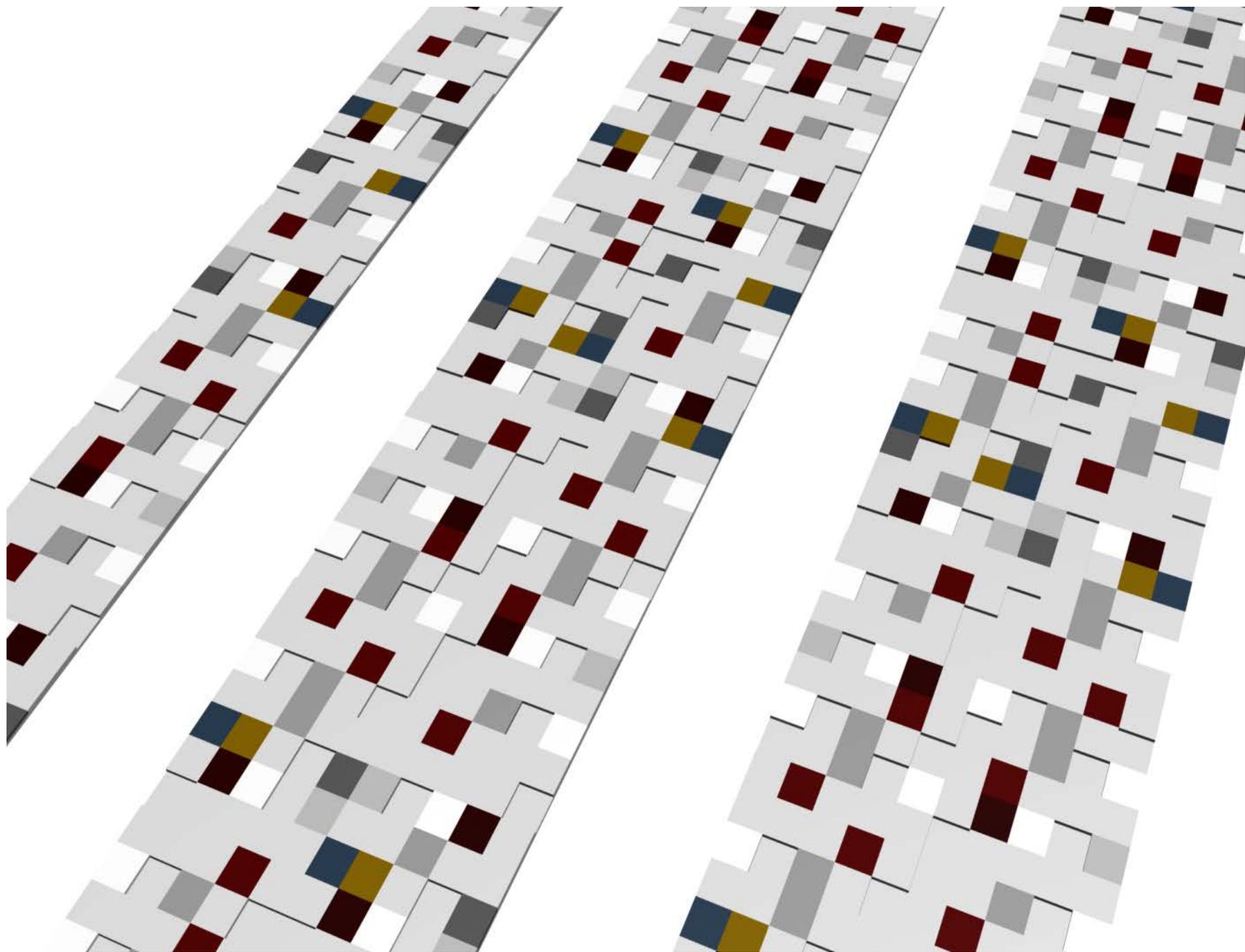

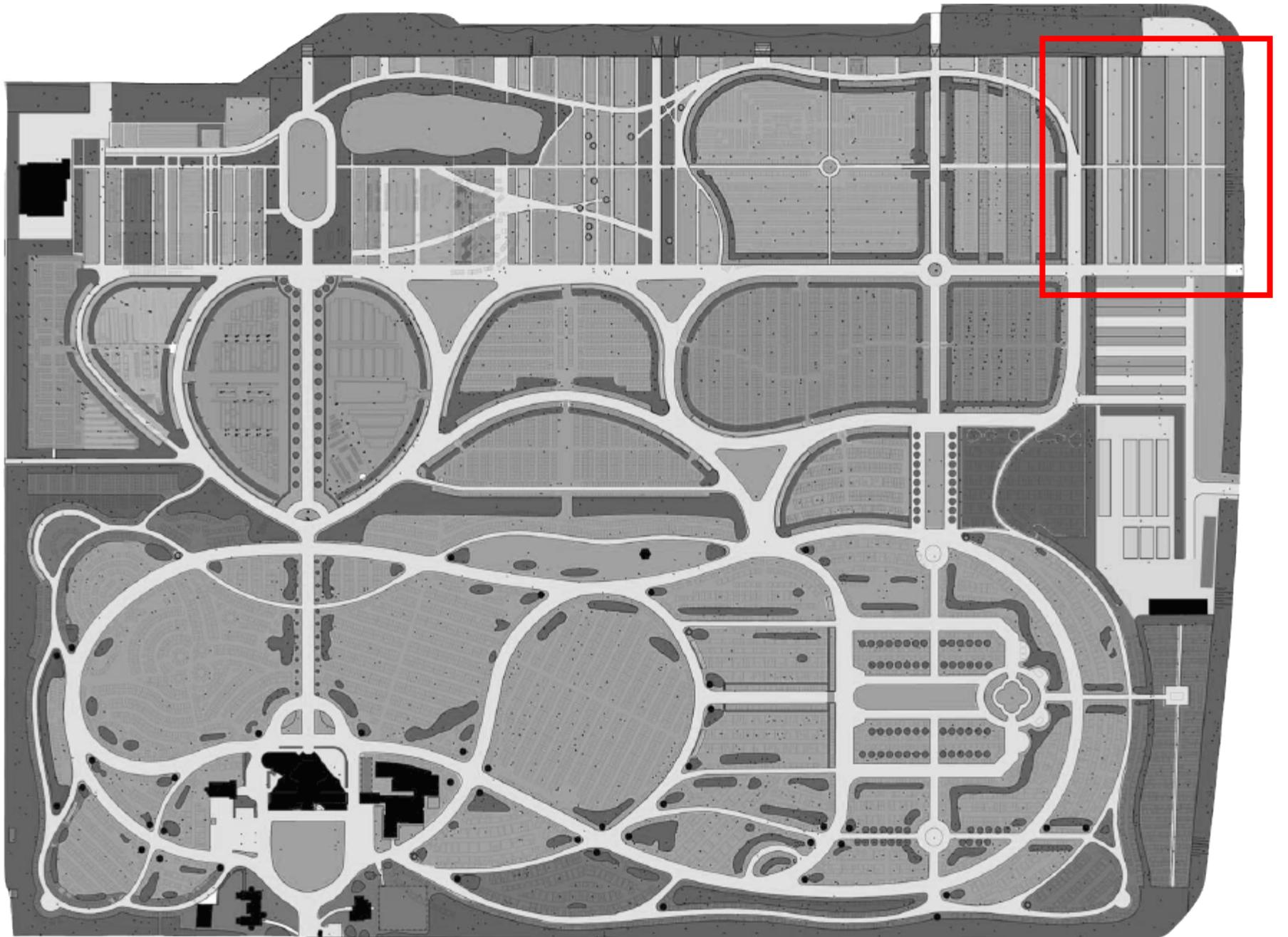

Flowers

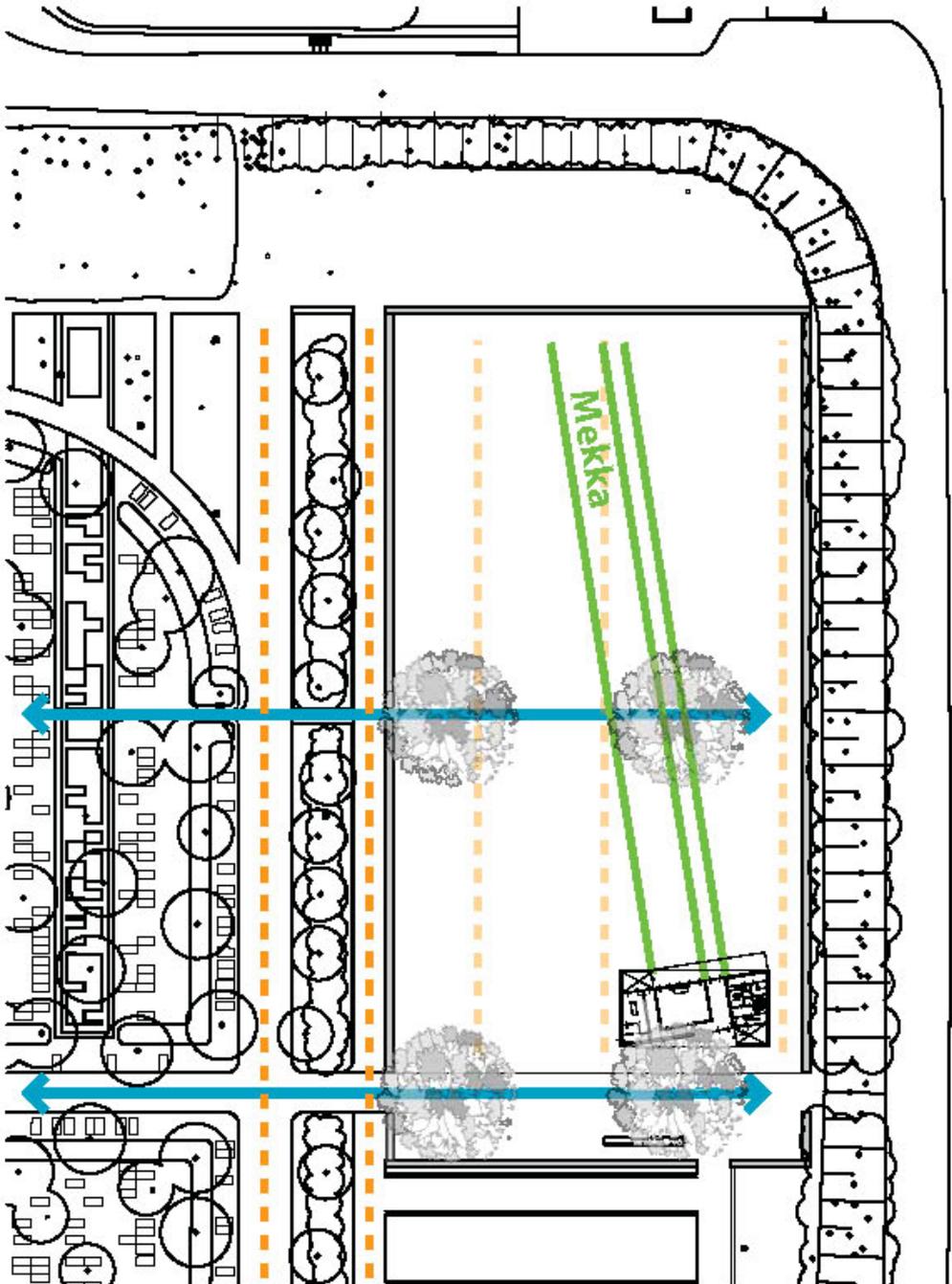
REMEMBERED ALWAYS
JULY 14 - 1917
MAY 14 - 1987
DIXIE
HELENE M. MONTGOMERY
MAY 14 - 1917
MAY 14 - 1987

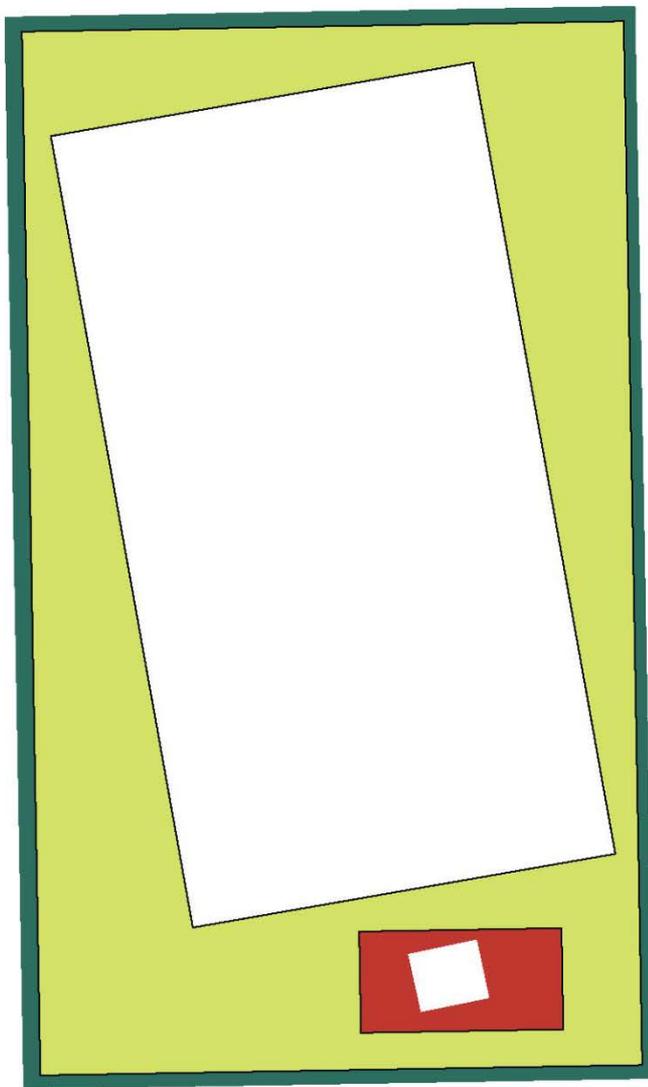
DR. JAMES H. MONTGOMERY
MAY 14 - 1917
MAY 14 - 1987

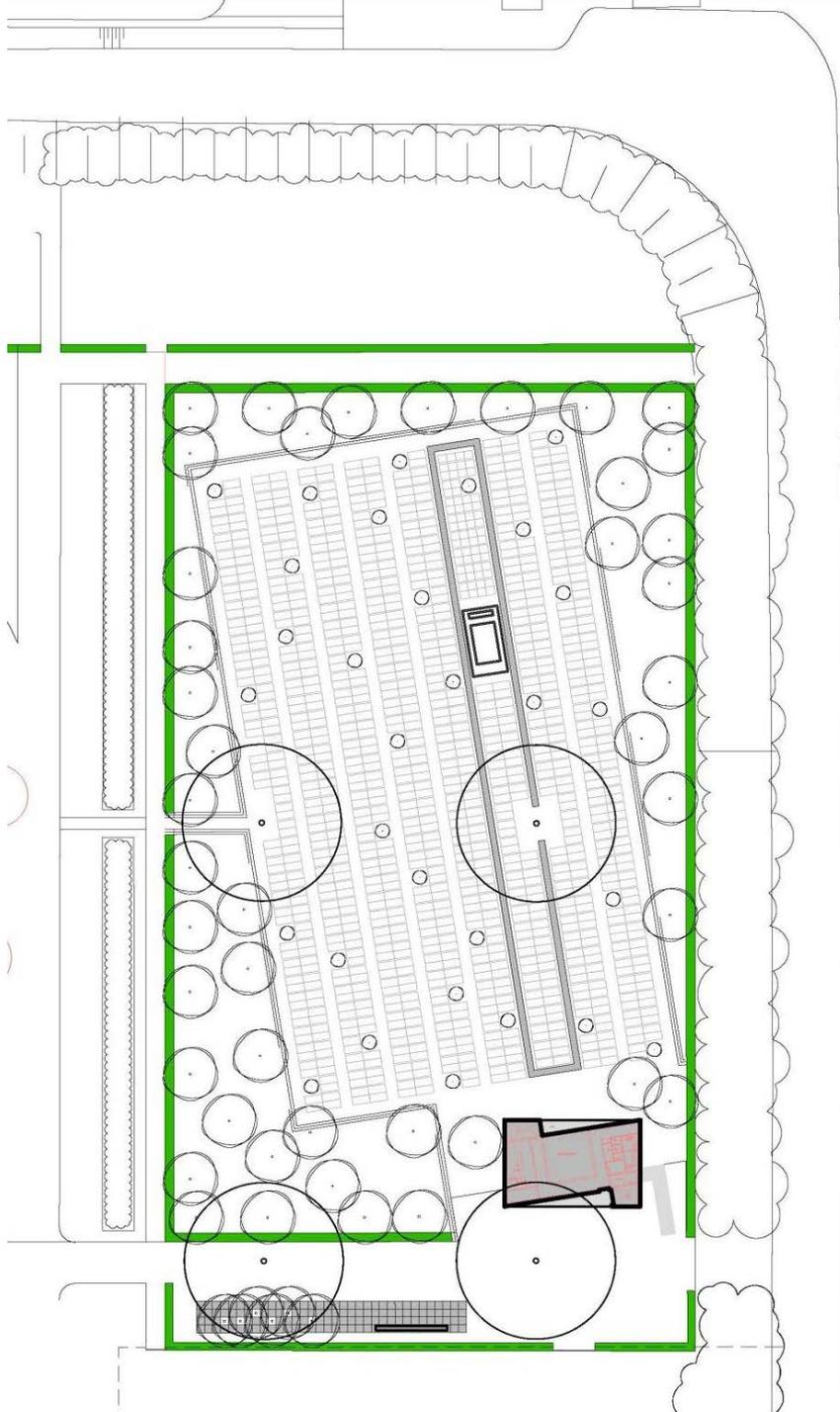

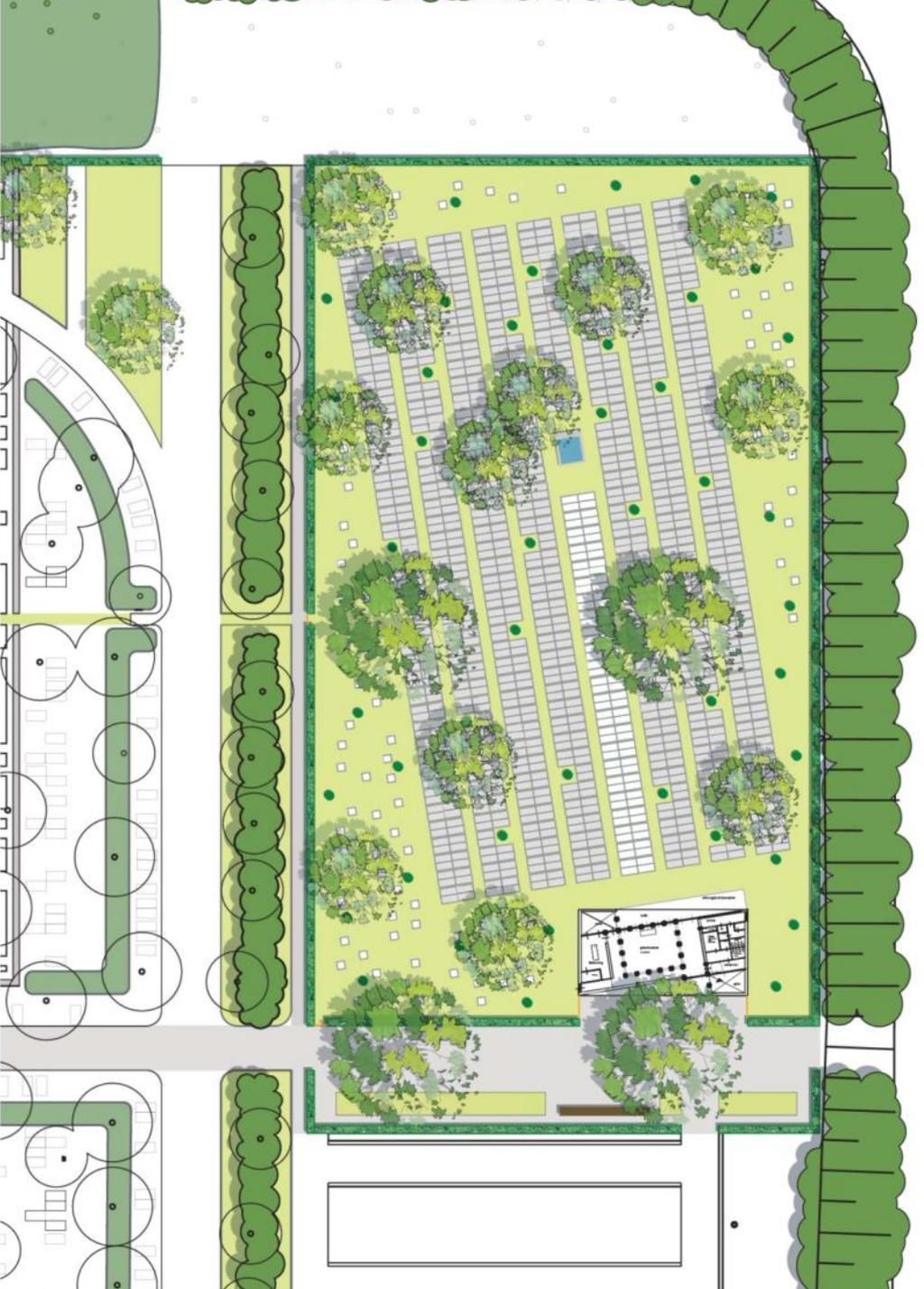

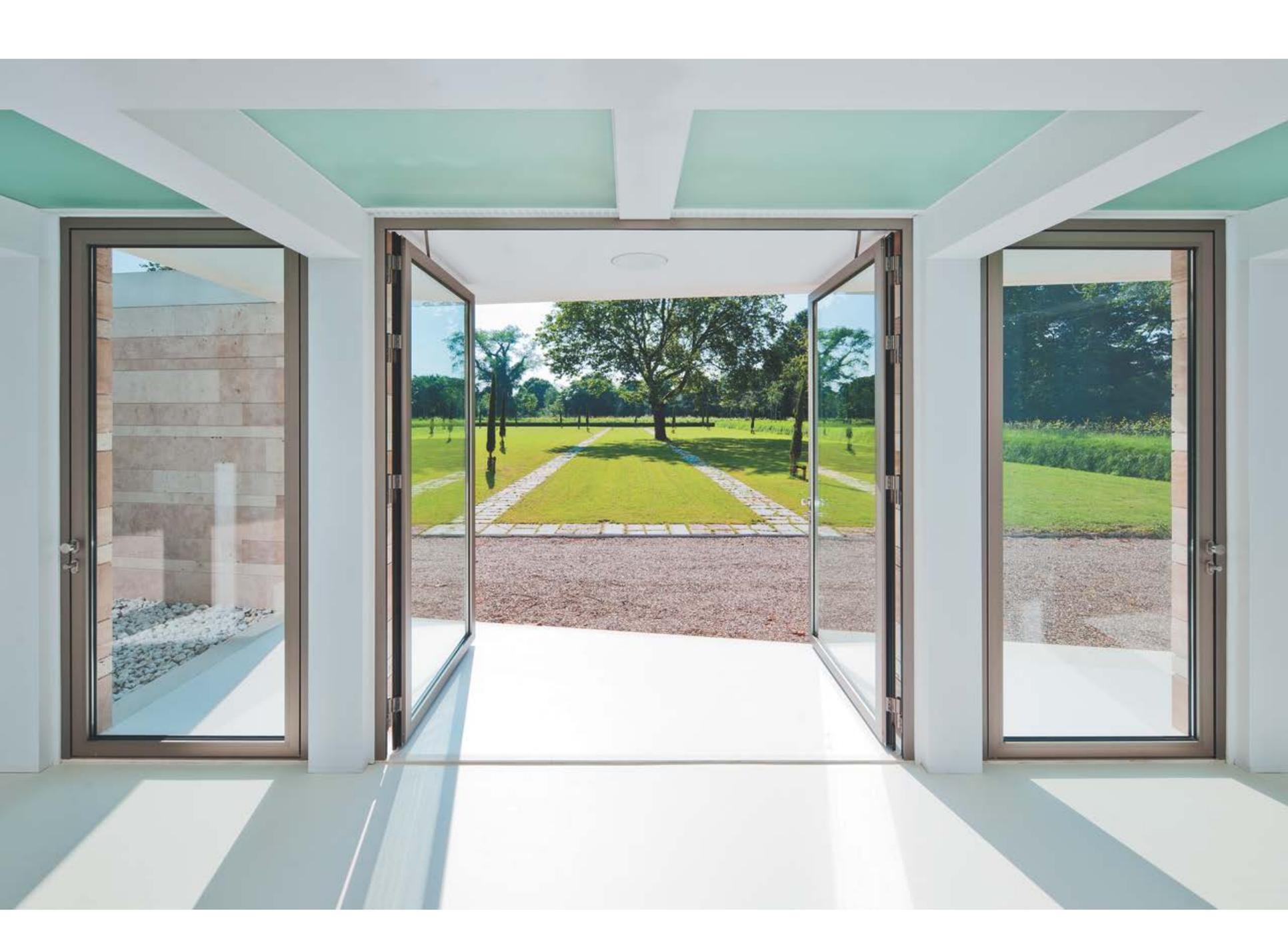

16-02-1908 - 20-07-2001

SOPHIA HAGERS - BADE
5-10-1917 - 28-12-2008
ECHTGENOTE VAN HENDRIK - HAGERS
24-9-1912 - 18-2-1991

14-07-1961 - 12-04-2005
Miko Sijts
14-07-1961 - 12-04-2005

Mrs. Hoes - Engelenhart 22-01-2004
Johanna Hoes 11-11-2001

14-07-1961 - 12-04-2005

14-07-1961 - 12-04-2005

Willelm Johannes Cornelis Jagelman
17-12-1930 - 21-1-1999

WILHELMINA MARIA GEMAHK DE VRIES VAN DE LAAR
1-10-1901 - 1-10-1999

Langs Omringelings
Spaad de Hoogen
Geb. 21-10-1912 Overl. 21-05-2005

14-07-1961 - 12-04-2005

14-07-1961 - 12-04-2005

14-07-1961 - 12-04-2005

14-07-1961 - 12-04-2005

Ans Leukering - de Bruin
6-8-1918 - 6-2-2009

14-07-1961 - 12-04-2005

14-07-1961 - 12-04-2005

14-07-1961 - 12-04-2005

14-07-1961 - 12-04-2005

14-07-1961 - 12-04-2005

14-07-1961 - 12-04-2005

14-07-1961 - 12-04-2005

14-07-1961 - 12-04-2005

14-07-1961 - 12-04-2005

14-07-1961 - 12-04-2005

14-07-1961 - 12-04-2005

FRED RIETSTAP
19-05-1938 - 15-08-2008

14-07-1961 - 12-04-2005

14-07-1961 - 12-04-2005

14-07-1961 - 12-04-2005

14-07-1961 - 12-04-2005

14-07-1961 - 12-04-2005

14-07-1961 - 12-04-2005

14-07-1961 - 12-04-2005

14-07-1961 - 12-04-2005

14-07-1961 - 12-04-2005

14-07-1961 - 12-04-2005

14-07-1961 - 12-04-2005

14-07-1961 - 12-04-2005

14-07-1961 - 12-04-2005

14-07-1961 - 12-04-2005

14-07-1961 - 12-04-2005

14-07-1961 - 12-04-2005

14-07-1961 - 12-04-2005

14-07-1961 - 12-04-2005

14-07-1961 - 12-04-2005

14-07-1961 - 12-04-2005

14-07-1961 - 12-04-2005

14-07-1961 - 12-04-2005

14-07-1961 - 12-04-2005

14-07-1961 - 12-04-2005

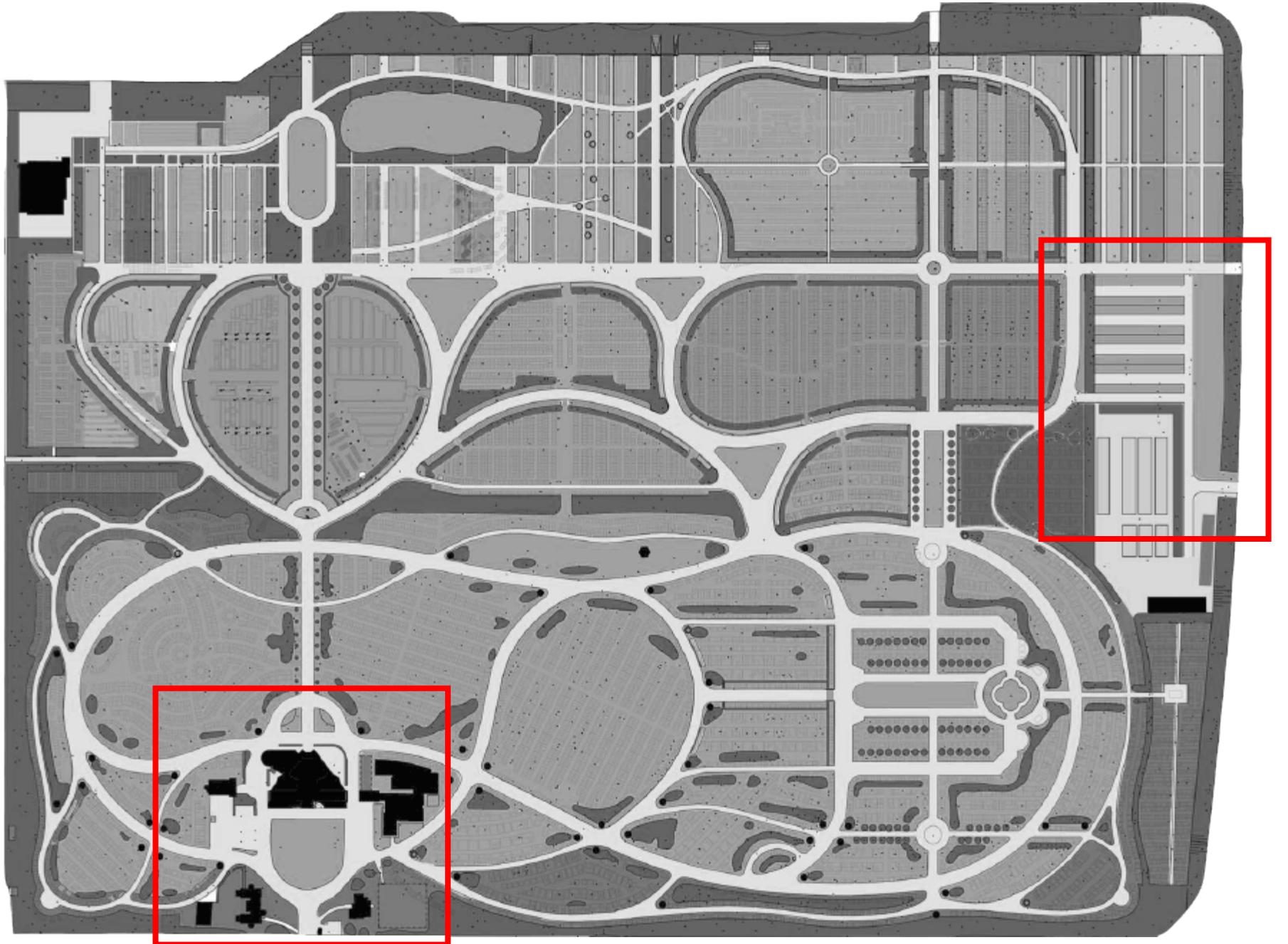
14-07-1961 - 12-04-2005

14-07-1961 - 12-04-2005

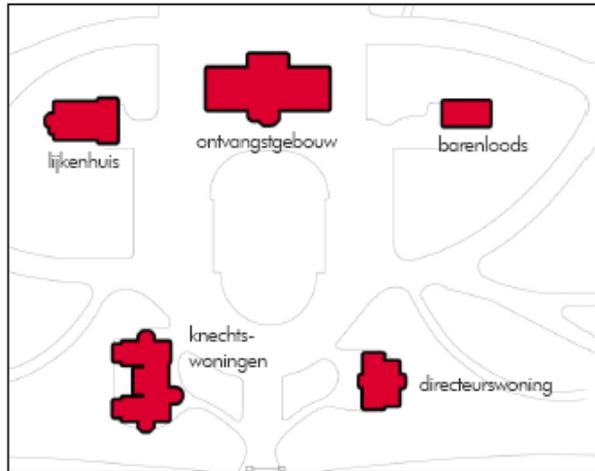
14-07-1961 - 12-04-2005

14-07-1961 - 12-04-2005

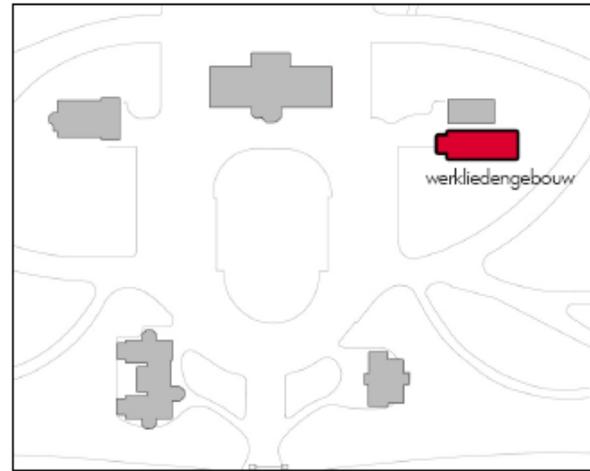

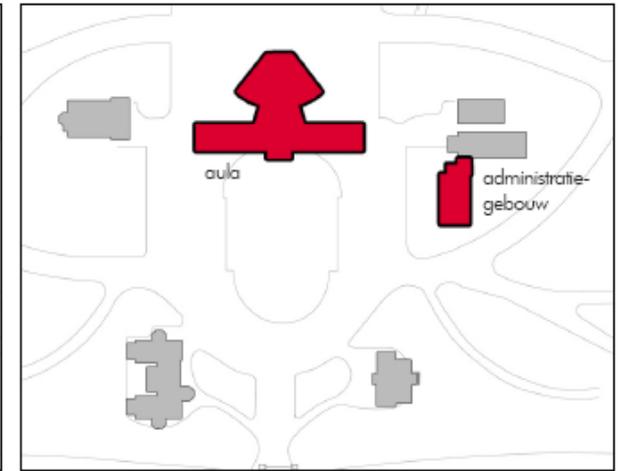

1892

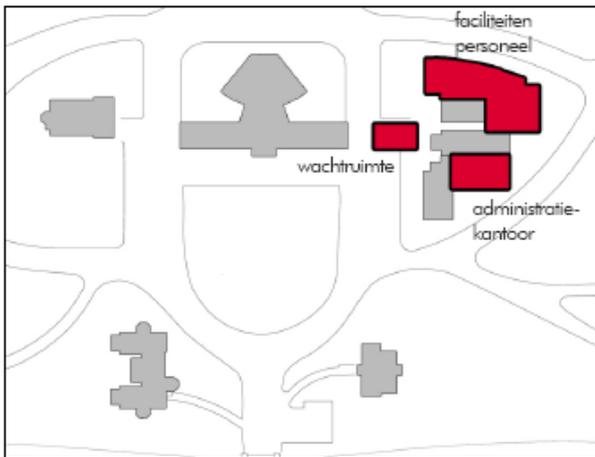

1930

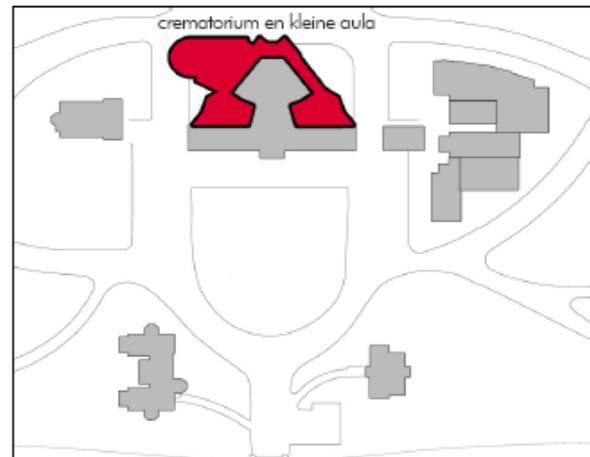

1939

historie bebouwing

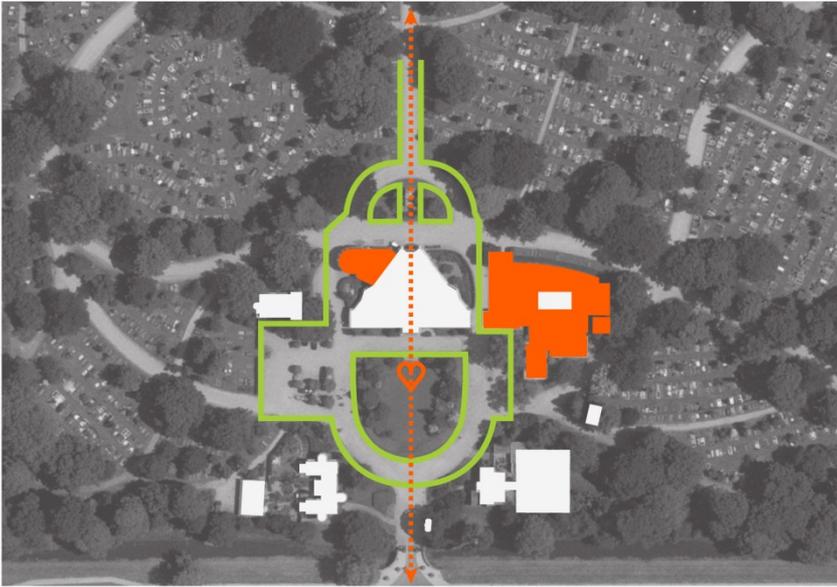
1966

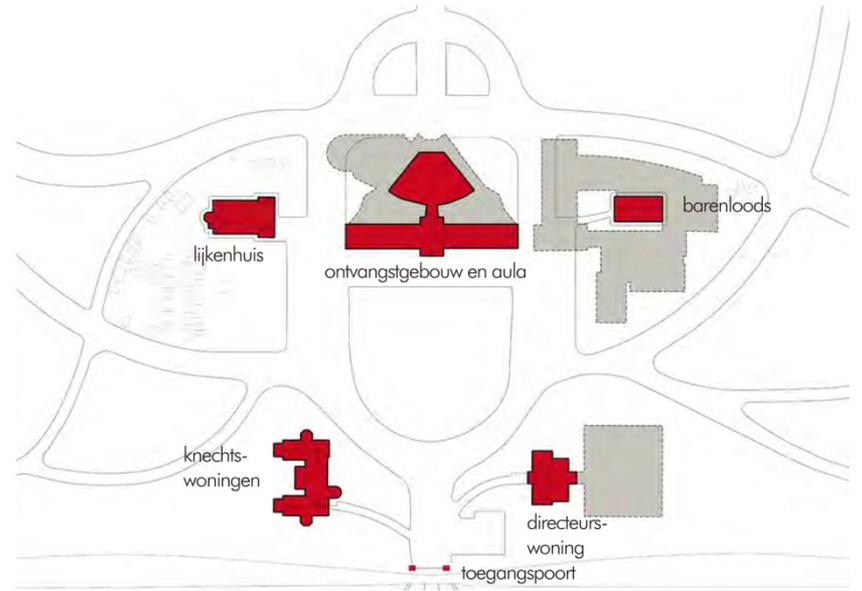
1992

2007

verstoorde beleving symmetrie
geen evenwicht

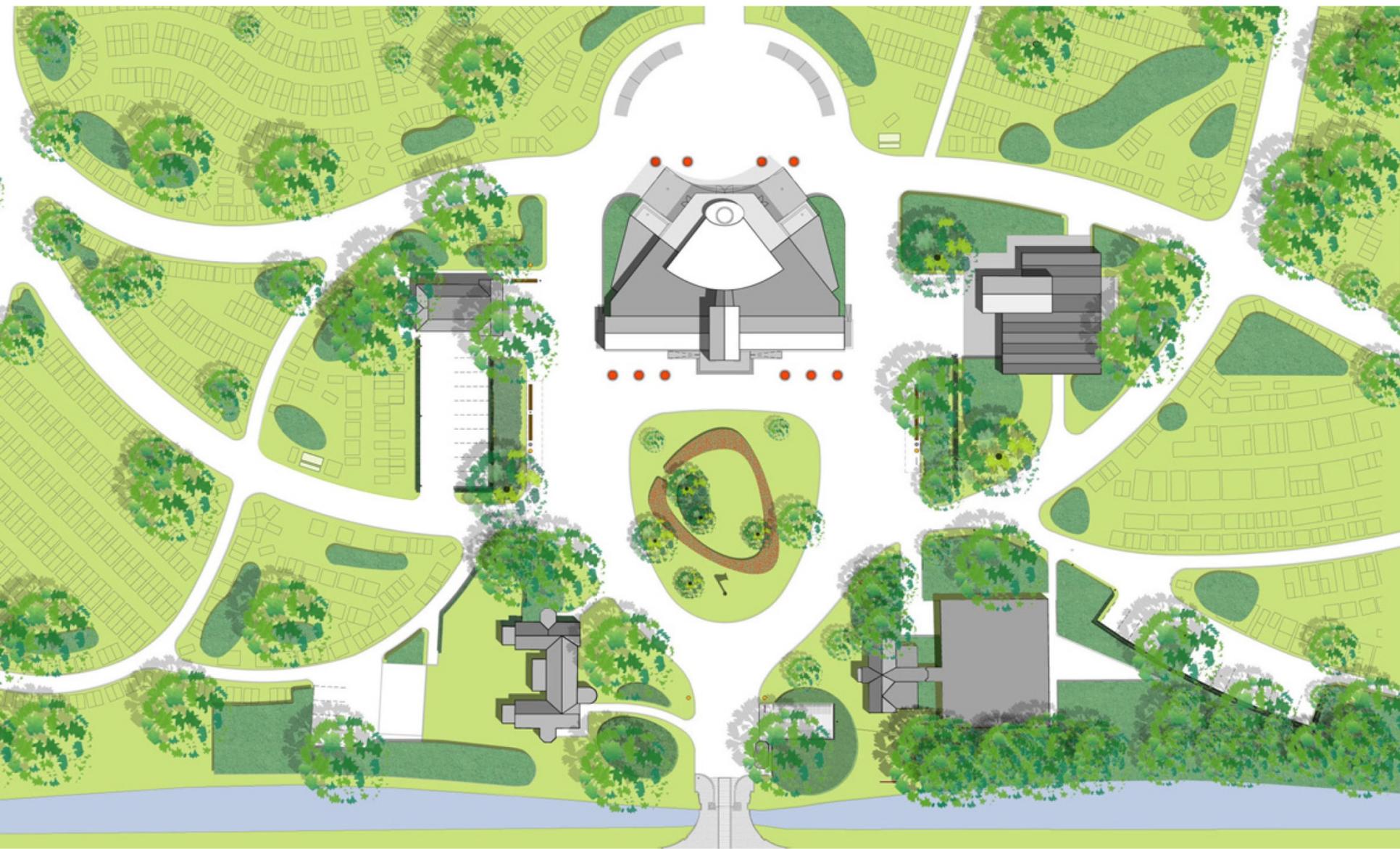

gebouwen met monumentenstatus

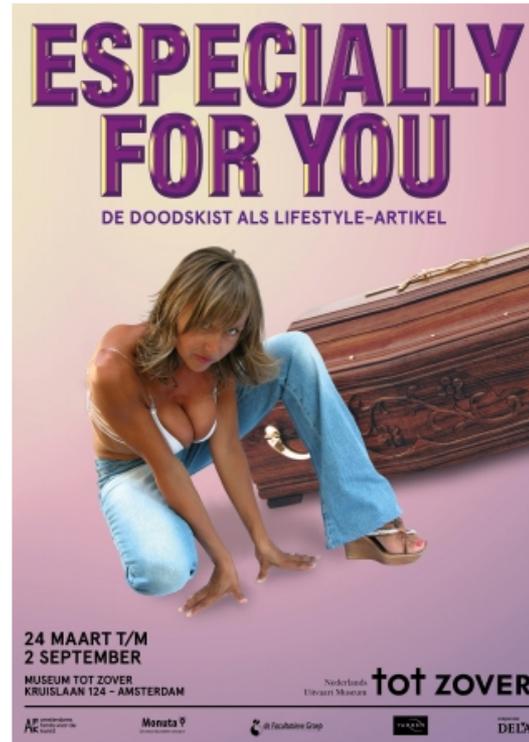

Nieuwland
Project Nieuwland
TOT ZOYER

burgh

Excursie naar Katakomben Valkenburg

De Funeraire Academie organiseert op 26 mei een excursie naar de Romeinse Katakomben in Valkenburg. Met rondleiding en lezingen. Meld u aan!

[Lees verder...](#)

Nu te zien: Especially for You

Especially for You is een luchtige tentoonstelling over een impopulair object: de doodskist.

Te zien vanaf 24 maart.

[Lees verder...](#)

Luister naar de makers: 5 februari

Zondag 5 februari opent Visiting Hours in de Tuinzaal. Tegelijk eindigt Best of Class 1 over dood & architectuur. De makers vertellen over hun project; architect en docent Chris Scheen geeft een inleiding.

[Lees verder...](#)

Symposium over Levensverhalen

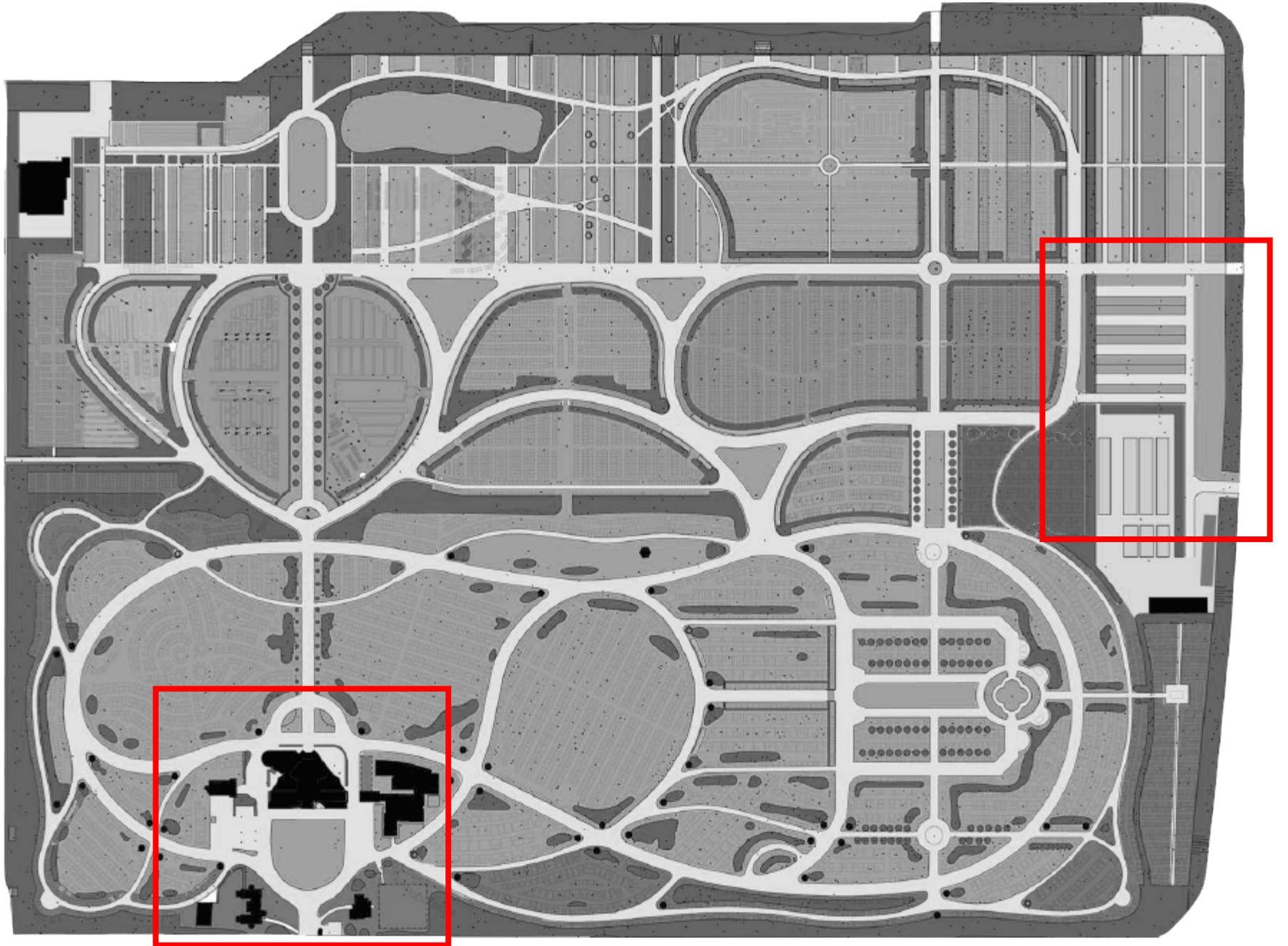
De Funeraire Academie organiseerde op donderdag 15 december 2016 samen met Tilburg School of Humanities en het Meertens Instituut KNAW een symposium

יתגדל ויתקדש שמה רבא בעלמא דירבא כרעותד
ותליד מלכותה בנדיכון וביומיכון ובחיי דכל-ביח
ישראל בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן : זהא שמו
רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא ותברך : וישתבד
ויתפאר ויתרום ויתנשא ויתגדל ויתעלה ויתהלל
שמה דקדשא בריך הוא לעלא (בעשיה ולעלא) מן
כל-ברכתא ושירתא תשבחותא ונחמתא דאמירן
בעלמא ואמרו אמן:
זהא שלמא רבא מן שמאי וחיים עלינו ועל כלי-ישראל
ואמרו אמן:
עשה שלום במרומי דנא עשה שלום עלינו ועל
כל-ישראל ואמרו אמן:

nieuw kantoorgebouw

avlagebouw
islamitische
begraafplaats

parkeerterrein

bestaande facilitaire gebouwen

opslag

2013

De Nieuwe Ooster
begraafplaats crematorium gedenkpark

[Uitvaart op De Nieuwe Ooster](#) | [Het park bezoeken](#) | [Over De Nieuwe Ooster](#)

[Nieuws](#) | [Formulieren](#) | [Contact](#)

Zoek

Agenda

Op De Nieuwe Ooster vinden jaarlijks een aantal bijzondere momenten plaats; herdenkingen, rondleidingen en gastvrije momenten. U bent van harte welkom!

- Duurt de zondag voor u ook altijd zo lang? Wilt u graag eens met andere nabestaanden spreken? In café Roosenburgh van De Nieuwe Ooster is elke laatste zondag van de maand een nabestaanden-bijeenkomst van 11.00-13.00 uur. U treft lotgenoten en professionele ondersteuning. De bijeenkomsten zijn gratis. Aanmelden per email: m.smeding@amsterdam.nl.
- Stichting Arboretum De Nieuwe Ooster zet zich in voor het mooie bomenpark en verzorgt elke eerste zondag van de maand om 13.00 uur een rondleiding.
- Zondag 30 april: Rondleiding langs de 'rode' graven van de stad. Amsterdam heeft een rijke socialistische geschiedenis. De verhalen hierover zijn terug te vinden op gemeentelijke begraafplaats De Nieuwe Ooster. Mariette Wijne neemt u om 11.00 en 13.00 uur mee langs strijders, schrijvers, politici en cartoonisten. Deelname gratis, aanmelden via: c.van.der.elst@amsterdam.nl.
- Donderdag 4 mei: Om 10:00 uur vindt de gemeentelijke herdenking van Amsterdam plaats op De Nieuwe Ooster. De burgemeester loopt aan het hoofd van de stoet die langs een indrukwekkende

telefoon [020] 6080608 · fax [020] 663 35 59 · Kruislaan 126 · 1097 GA Amsterdam
De Nieuwe Ooster is onderdeel van de gemeente Amsterdam

Agenda

Op De Nieuwe Ooster vinden jaarlijks een aantal bijzondere momenten plaats; herdenkingen, rondleidingen en gastvrije momenten. U bent van harte welkom!

- Duurt de zondag voor u ook altijd zo lang? Wilt u graag eens met andere nabestaanden spreken? In café Roosenburgh van De Nieuwe Ooster is elke laatste zondag van de maand een nabestaanden-bijeenkomst van 11.00-13.00 uur. U treft lotgenoten en professionele ondersteuning. De bijeenkomsten zijn gratis. Aanmelden per email: m.smeding@amsterdam.nl.
- Stichting Arboretum De Nieuwe Ooster zet zich in voor het mooie bomenpark en verzorgt elke eerste zondag van de maand om 13.00 uur een rondleiding.
- Zondag 9 april: Dode schrijvers, levende woorden. Op De Nieuwe Ooster liggen veel bekende en minder bekende schrijvers en dichters begraven. Op zondagmiddag 9 april van 12-13.00 uur kunt u het graf van Nescio bezoeken, samen met dichter en presentator Jos van Hest. Bezoekers ontmoeten elkaar bij de ingang van de begraafplaats en wandelen samen naar het graf. Daar staan stoelen gereed. Jos van Hest vertelt er over leven en werk van de schrijver en hij leest voor. Dat zorgt voor een wonderlijke ervaring: juist bij het graf van een schrijver voel je dat zijn woorden het vermogen hebben om voort te leven. Deelname gratis, aanmelden via: c.van.der.elst@amsterdam.nl.
- Dinsdag 11 april: Buchenwald herdenking. Bij het Buchenwald monument op vak 29 wordt om 11.30 uur de bevrijding van het kamp herdacht. Concentratiekamp Buchenwald werd op 11 april 1945 bevrijd. In het kamp zaten veel politieke gevangenen en verzetsmensen. Vanaf 10.45 uur is er een ontvangst met koffie in de aula. Om 11.15 uur wandelen de belangstellenden naar het monument. NIOD directeur Frank van Vree houdt een toespraak. Na het taptoesignaal volgt 1 minuut stilte. Daarna is er gelegenheid bloemen te leggen. De plechtigheid wordt georganiseerd door het Herdenkingscomité Buchenwald en Stichting 1940-1945. Iedereen is van harte welkom om de herdenking bij te wonen.
- Zaterdag 22 april: Op de uitvaartbeurs Amsterdam in de Westerkerk is alles te vinden wat te maken heeft met het thema uitvaart. www.uitvaartbeurs.amsterdam

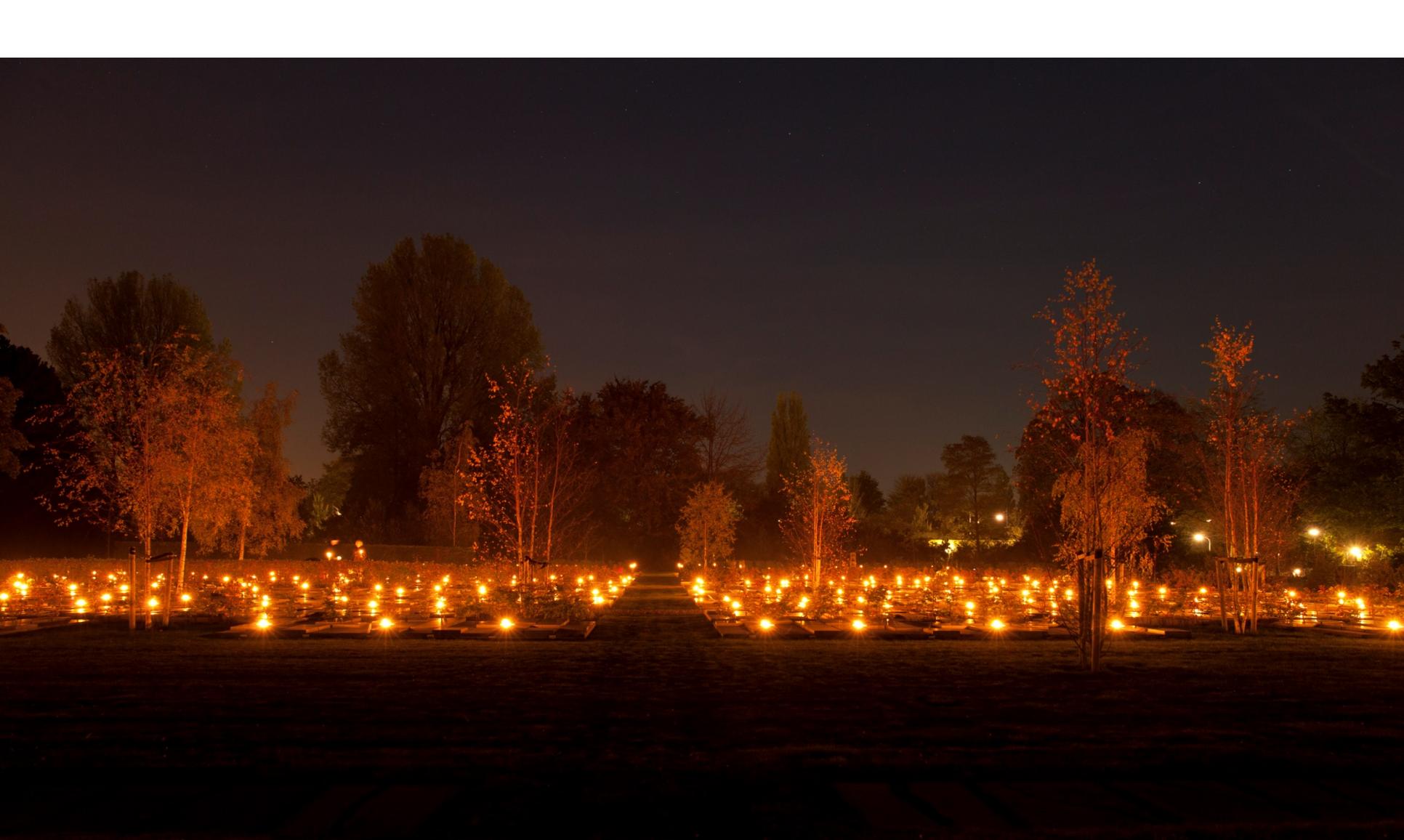

WWW.KARRESENBRANDS.NL